

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1911.

Leto XXIV.

Naši poslanci.

Med 516 poslanci na Dunaju ni prav lahko zastopnikom našega ljudstva dobiti veljavo. Zato smo pa tolikanj bolj veseli in ponosni nanje, ko vidimo, da so si že v kratkem času, kar živi nova zbornica, pridobili velik ugled, tako da je nemško-liberalni graški list »Tagespost«, ki je Slovencem strupeno sovražen, te dni zapisal, da so poleg Poljakov Slovenci edina stranka v državni zbornici, ki res skupaj drži. To pa ni dovolj! Naši poslanci so tudi pridni, delavni in razumejo svojo reč. Liberalni puhloglavci se prav posebno trudijo, kako bi naše poslance naslikali kot nevedne, priproste in nesposobne. Nobena reč bi se ne dala lažje dokazati, kakor ta, ko bi bila resnična. Nobena laž pa tudi tako hitro ne izgubi svoje moči, kakor ta. To se je sijajno pokazalo v sedanjem zasedanju. Prav na kratko naj povemo poglobitve reči, v katerih so naši poslanci v novem državnem zboru pokazali svoje znanje in svojo spretnost, da stoje takorekoč v ospredju zborničnega dela. Naši somišljeniki naj liberalcem večkrat podrobijo te drobice v njihov vodeni sok!

1. Pri vprašanju o zvišanju uradniških plač in o novih davkih je imel izmed vseh strank samo Hrvaško - slovenski klub toliko poguma, da je po svojem načelniku dr. Šusteršiču jasno povedal, da tako ne gre, kakor se namerava. Zdaj dobivajo tudi drugi poslanci pogum. Nemški liberalci dr. Redlich je v četrtek tri ure dokazoval, kar je prej tako prepričevalno s številskimi povedal dr. Šusteršič, da je namreč uradnikov veliko preveč, in da so sedaj takorekoč drug drugemu na poti. Naši so sprožili to reč, in ko se

izpelje, bo ljudstvu v neizmerno korist.

2. V hudem boju, ki ga imajo kmečki zastopniki s socialnimi demokrati in liberalci glede na meje za živino, je po splošni sodbi kmečkih poslancev naš Povše izpregovoril najjasnejšo in najkrepkejšo besedo v obrambo kmečkih pravic. Reči smemo, da je ravno njegov govor dal novega poguma nemškim in češkim kmečkim poslancem in oplašil nasprotnike.

3. V draginjskem odseku, kjer bi socialni demokratje in liberalci tako radi sklenili kmetu nasprotno in škodljivo reči, sta naša poslanca Hladnik in dr. Vrstovšek poleg češkega kmečkega zastopnika Špačka pravzaprav edina, ki znata zmešati nasprotnikom štreno. Hladnik govori kratko, a to, kar pove, je tako jedrnat in utemeljeno, da se drugi govorniki redno sklicujejo nanj. Dr. Vrstovšek pa zna s svojo odločnostjo in brezobzirnostjo v najtežavnejših slučajih zmesi nasprotnike in tako rešiti kmečke koristi. To ni samo naša sodba; nasprotniki sami priznavajo to reč: Za tako delo je treba seveda znanja in marljivosti.

4. Prvo vprašanje pri draginji je to, kako bi se dalo preprečiti oderuštvo velikih kapitalističnih zvez — kartelov. Če je draginja, če torej ljudstvo preveč plačuje za svoje potrebe, morajo biti tudi ljudje, ki preveč zahtevajo in preveč dobe. Kmet, delavec, in mali obrtnik niso pri teh, saj komaj dihaajo. Pač pa vidimo, kako silne dobičke delajo tovarne za železo, petrolej, sladkor, špirit, pivo, premogokopi in veletrgovci za živino, žitom, krmili in umetnim gnojem. Tukaj je treba nastaviti pijavke in puščati kri. Kako naj se to zgodi, je težka reč, ker nimamo v tem oziru po drugih državah nobenih

zgodov. Od raznih strank so se vložili predlogi, naj državni zbor sklene zakon proti kartelom. Odsek, ki se ima za to posvetovati, je izbral za svojega poročevalca našega poslanca dr. Kreka. Ta je v dobrem tednu sestavil zelo obširno poročilo in v njem pojasnil od vseh strani kartelno vprašanje. V »Domoljubu« bomo o ti reči še podrobneje pisali. Dr. Krek je sestavil tudi načrt zakona, o katerem lahko že danes rečemo, da ga ravno tako z veseljem pozdravljajo vsi ljudski prijatelji, kakor se ga boje kapitalisti in njihovi zavazniki. Tudi v ti reči so naši poslanci v prvi vrsti.

Da so naši zastopniki glede na nezgode, ki so zadele našega kmeta zadnji čas, storili svojo dolžnost, se razume samo po sebi. Vse, kar je bilo mogoče, so zvršili, da bi izposlovali od vlade primerne podpore. Državne blagajne seveda nimajo v rokah, da bi iz nje kar zajeli in razdelili, kar je treba. V tem oziru ni uspeh odvisen od njih.

Zdaj gre v državni zbornici za to, da se dobi trdna, za delo sposobna večina. Poljaki, Čehi in liberalni Nemci so najprej stopili v medsebojen dogovor. Izmed Čehov in Nemcev je pa butila kmalu misel na dan, da je treba k tem posvetovanjem povabiti tudi našega načelnika dr. Šusteršiča.

Kar smo povedali, je gola resnica brez baharije, brez okraskov. Naše ljudstvo dobro ve, kako počasi gre v politiki vsaka reč naprej. V svesti si je pa tudi, in v tem ga potrjuje dan za dnem, da je njegova politična reč v dobrih rokah. Ljudska stranka ima svoja načela, ima pa — hvala Bogu — tudi moč, ki se resno trudijo, da jih uresničijo.

Političen pregled

NOTRANJE - POLITIČNI POLOŽAJ.

Baron Gautsch se je kot izkušen politik lotil svoje težke naloge napraviti naš parlament delozmožen na pravem koncu. Ko so razmere v Avstriji tako dozorele, da je trajna vlada proti Slovanom nemogoča, začel je najprej s pogajanjem med Čehi in Nemci v Pragi. Ker pa ta pogajanja le počasi napredujejo in bodo ustvarila premirje le na Češkem, začel je ministrski predsednik pogajanja tudi v državnem zboru. Da njegovi načrti tudi Slovencev ne izključujejo, priča to, da je konferiral (posvetoval se) tudi z dr. Šusteršičem, ki mu je pojasnil stališče Jugoslovanov. Tako so češki poslanci izjavili po svojih zastopnikih, da so pripravljeni stopiti v vladno večino, če se spremeni pomemčevalni Bienenrthov sistem. V ta namen naj bi prišla v ministrstvo dva Čeha, v vsako sekcijsko ministrstvo po en sekcijski načelnik, ki naj bi delal proti pomemčevanju in še nekaj drugih zahtev. Če tudi so se pokazali Čehi dosti skromne, vendar nemški poslanci tega niso hoteli sprejeti. So med nemškimi poslanci tudi mnogi razumni ljudje, ki uvidijo, da stvar ne gre tako naprej, vendar kričajo jih prevpijejo. Tako bi se godilo tudi Slovincem, če bi volili v državni zbor kake Ribnikarje. S tem, da Nemci ne sprejmejo čeških zahtev, nastalo je za ministrskega predsednika silno težko stališče. Brez večine ne more naprej, te pa radi nemške prenapetosti ne more dobiti. Zadržna poročila poročajo celo, da v kratkem Gautsch demisionira (odstopi) in da mu potem cesar naroči sestavo novega kabineta.

DRŽAVNI ZBOR.

Italijanska fakulteta.

Italijanskim poslancem se je odvalil velik kamen od srca, ker je bila laška fakulteta odkazana proračunskega odseku. Za ustanovitev laške pravne fakultete so glasovali tudi slovenski poslanci, ki so vedno priznavali Lahom pravico do samostojne univerze, seveda se pri tem ne sme pozabiti na slovensko. Soglasno se je sklenilo v nemški narodni zvezi, ki se ni mogla zediniti za kraj laške univerze, da se ta ne sme ustanoviti ne na Dunaju, ne na Tirolskem in tudi ne v kakem drugem nemškem mestu. Mnogi so bili za Koper. S tem, da je ta predloga šla v proračunski odsek, seveda Lahni univerze še ne bodo dosegli. V ti debati je dr. Rybář s svojim govorom, v katerem je pokazal laško nestrpnost proti slovenskim šolam v Trstu, Lahe čisto zmešal, da niso vedeli več, kaj naj odgovore. Povedal je med drugim, da je v Trstu 3300 slovenskih šolskih otrok, ki jih morajo Slovenci sami vzdrževati. Taka je laška kultura in omika, na

katere se ti privandanci vedno sklicujejo. Zanimivo je tudi to, da šteje Trst po novem štetju 57.000 Slovencev poleg 117.000 Italijanov.

Razprava o draginji.

V draginjskem odseku se nadaljuje debata (razprava) o argentinskem mesu. Poslanec Hladnik je povdarjal, da so živinorejci proti vpeljavi žive živine iz Balkana, zlasti iz zdravstvenih ozirov. Uradni podatki kažejo, da je v enem letu poginilo radi bolezni, ki je prišla iz tujih krajev, 2547 goved in prašičev 32.667. Stroški za pokončavanje nalezljivih bolezni so znašali v letu 1907 1.716.746 K. Zaklane živine je po pogodbi za leto 1911 smelo iz Srbije 30.000 zaklanih volov, 12.000 zaklanih prašičev in 170.000 zakl. ovac. To število se bo vsako leto množilo in cena mesa bo vedno padala, s tem pa rastla izguba naših kmetovalcev. Množina mesa se je v Avstriji v zadnjih desetletjih bolj pomnožila kakor število prebivalstva. Čim več mesa se poje, tem bolj se vpije o draginji. Ako primerjamo Avstrijo z Nemčijo, vidimo, da pride pri nas na 100 ljudi 36 goved, v Nemčiji pa samo 34. In vendar Nemcem ne pride argentinsko meso na misel.

Govorili so tudi razni drugi govorniki, posebno socialni demokratje, ki so strašno napadali poljedelskega ministra.

Proračunska razprava.

V četrtek se je začela proračunska razprava, v kateri je prvi govoril dr. Kramar, ki je bilal nemško prenapetost z jako ostrimi izrazi. Govoril je isti dan tudi naš štajerski poslanec Brenčič, ki je zahteval od države, naj napravi na jugu države red v svojih uradih, v šolstvu in orožništvu.

Drugi dan je govoril ministrski predsednik, ki ga je napeto poslušala cela zbornica. V svojem govoru je kratil znova socije, ki so izrabljali draginjo v svoje strankarske namene in ovirali delo v zbornici. Obrača se dalje proti uradništvu, ki hoče nekako izsiliti od države, ki ji služi, povišanje, da si mu to ne gre po pravici. Potem govori o tem, da je brez priklopitve Čehov k večini pravi razvoj parlamentarizma nemogoč. Vsak narod je opravičen, da se udeležuje vlade, nobenega se ne sme prikrajšati, potem bo prišel tudi za avstrijski parlament čas dela, ki ga pričakujejo narodi od ljudske zbornice. Za Gautschem sta govorila dr. Steinwender, ki je sicer hval Nemec, a vendar priznava, da je v Avstriji treba vlade, ki bi bila vsem pravična, in pa Poljak Bilinski, ki je na ljubeznjiv način očital vladi in finančnemu ministru razne nedostatke.

VOJSKA MED LAHI IN TURKI.

Kar so vsi poznavalci Lahov pričakovali, se je zgodilo. Dokler jim je šlo po sreči in se je bojni ples šele začel, so se bahali, da je bilo grdo, ko pa se je pričel pravi boj, je sledilo bahariji razočaranje. Lahni so našli, da

imajo v Tripolisu opraviti z nerednimi turškimi bandami, ki jih bodo nekaj z vojaško muziko pridobili, malo pa zapodili proti puščavi. Toda Turki in Arabci se kar ne puste in delajo laškim generalom sive lase. Če se tako Lahni zakrivajo svoje poraze, je le gotovo, da so bili sedaj parkrat po vrsti od manjšega števila sovražnikov pošteno tepeni. Turki so dobili namreč na pomoč vse arabske rodove, ki imajo izborna konjenico, da pridejo kot veter in spet odlete. Poleg tega so turški vojniki, ki jih tudi ni tako malo, kakor se je preje mislilo, silno hrabri in dobro preskrbljeni z vsem potrebnim orožjem. Dobivajo tudi pomoč iz Egipta. Mnogo višjih častnikov je prišlo prav iz Carigrada. Tako da se bodo najbrže Turki dolgo lahko držali.

Lahni so doslej osvojili šele nekatera obrežna mesta, Tripolis, Derno, Bengazi in povsod z velikimi izgubami. Pa njihove pozicije v teh mestih so tako slabe, da je malo manjkalo, da niso Arabci in Turki vzeli Lahom nazaj Tripolisa, mesta, iz katerega vodi general Caneva vso ekspedicijo. Poroča se: General Caneva je poslal v Bengazi, kjer Turki stiskajo Lahe, več tiščo mož. S tem je oslabil posadko, kar se zvedeli tudi Arabci in dogovorili napad na mesto. Pomagali so jim tudi prebivalci, ki imajo še polno skritega orožja. S treh strani so napadli na vse zgodaj zjutraj Lahe, ki so bili še vsi zaspani in niso vedeli kaj početi. Da niso imeli ladij, ki so otvorile hud ogenj proti napadalcem, bilo bi mesto osvojeno. Turki in Arabci so se silno hlabro borili; kljub temu, da so laške ladje nanje streljale, so se bojevali 8 ur. Lahni se boje poročati o številu padlih. Nekateri listi pišejo, da je na italijanski strani do 300 mrtvih, seveda število ranjenecv mora biti potem še veliko večje.

Dne 26. t. m. so Turki ponovili napad. Poročila trde, da je bilo Turkov 6000. O boju se poroča, da je bil silno hud na vseh straneh. Laška poročila so zopet vsa zmešana. Natančnega poročila o mrtvih in ranjenih ne zdajo. Angleški listi pa pišejo, da je padlo od 400 do 700 mož.

Pri Dorni se je bil boj več dni skupaj. Arabci in Turki so Italijane kar naprej napadali in čisto utrudili. Italijani imajo silno velike izgube. Večji boji so se vršili tudi pri Bengaziju, kamor so morali Lahni poslati nova ojačenja.

Vsled teh neuspehov morali bodo Italijani znova pošiljati vojake v Tripolis. Prehranjevanje armade pa silno stane. Na dan izdajo za vojsko 6 do 7 milijonov, na mesec do 200 milijonov. Računali so, da bo v dveh mesecih vse končano, pa se jim je vse polomilo. Kakor vse kaže, so si Italijani s to vojsko spletli hud bič.

Radi bi Lahni nastopili proti Turčiji drugod, pa ne morejo. V Jadranskem in Jonskem morju jim je to prepovedala naša država. Proti Smirni in egejskim otokom je napad nevaren radi

podmorskih min, ki so jih Turki položili in ki bi laške ladje pognale v zrak, še bolj pa radi nevarnosti novih zapletljivajev. Upajmo, da se Lah iže potolažijo, ker so navajeni na to, da so tepeni.

Carigrad, 30. oktobra. Tukaj so danes došla poročila, da so Turki Tripolis in Bengazi Lahom vzeli. Turki so se polastili vodnjakov pri Bu-Melianu in so zavzeli vse vojašnice pred Tripolisem. Izgube Italijanov so velike. Turki so se polastili 8 topov in 4 mitraljez. 1000 Lahov je vjetih. V Carigradu vlada veliko navdušenje. Od laške strani ni še nobenega poročila.

VSTAJA NA KITAJSKEM.

Kitajska vlada je obveščena, da delata general Ljuašan in začasni predsednik Vučana na ustanovitev zveze južnih držav, v katerih je izbruhnila revolucija. Severne dežele bi pa pustili sedanji rodbini Mandžu.

Boji med vstaši in cesarskimi četami se vedno nadaljujejo. Cesarske čete se se umaknile proti severu. Kralje Cangačo in Ican so zasedli vstaši. Tudi med provincama Hunan in Hupe so se vršili boji, v katerih je padlo do 1000 cesarskih vojakov. — Nekatera poročila trde, da skušajo Japonci iz sedanjih bojev dobiti največji dobiček. Oborožili so že svoje brodovje in pripravili nekaj armade, da posredujejo. Kjer se prepirata dva, tretji klobuke pobira... Novi predsednik južnih držav je baje že naznanil novo republiko zastopnikom drugih držav.

LISTEK

Krmar Milanovič.

Prosto po Russellovem romanu
»Krmar Holdsworth«.

(Dalje.)

OSEMNAJSTO POGlavJE.

V Zapolju.

Bilo je ob desetih dopoldne, ko je Milanovič dospel v Zapolje in izstopil v bližnji gostilni. Tu je hotel ostati samo toliko časa, da bi poizvedel potrebne stvari in našel primerno stanovanje. Po kratkem odmoru se je odpravil po svojih potih.

Vedno silnejši nemir se je polasčeval njegovega srca. Sedaj se je nahajal tam, kjer je živel Vida; vsak hip, vsak trenutek se je lahko primerilo, da jo nenadoma ugleda pred seboj. Zahrepenel je po takem srečanju, a istočasno se je tega zopet prestrašil, dasi se je stokrat in stokrat tolažil z mislijo, da ga ona ne bo poznala.

V to razmišljanje zatopljen, je opiraje se na palico, korakal počasi po glavni ulici. Kadar je srečal kako deklico, ki se je igrala na cesti ali ob strani služkinje stopicala po trgu, vedno mu

je zastalo srce in obledelo lice, kajti zmiraj je menil, da je morda to njegov lastni, nepoznani, a vendar tako iskreno ljubljeni otrok.

Ščasoma se je nekoliko pomiril, da je začel premišljevat, kako bi najlažje poizvedel za stanovanje svoje žene. Lekarna, mimo katere je slučajno prišel, se mu je zdela za to najpripravnejši kraj. Stopil je notri. Plešast mož, z velikanskimi očali na nosu, najbrž lekarnar sam, ga pri vratih stoječ prijazno pozdravi.

»Morda veste povedati, kje stanuje zobozdravnik Štefič?«

Lekarnar, ki mu je bilo to dobro znano, se popraska za ušesi, kakor bi nekaj preudarjal. Tudi on sam je znal namreč dreti zobe in zato ni bil nič kaj vesel, da ta tujec vprašuje po njegovem nasprotniku; tudi sam bi bil rad imel kaj posla in zaslužka.

»Ime mi je seveda znano, a prosim — morda Vam zobje kaj nagajajo?«

»Ne, samo za stanovanje gospoda Štefiča bi rad vedel.«

»A, tako. — Veste,« nadaljuje lekarnar zroč Milanoviču ostro v obraz, »ni sicer moja navada, da bi koga opravljal — sploh nočem imenovati nobenega imena in nikomur delati krivice — a sramota je, da umetnost, kakor je zobozdravniški posel, izvršujejo ljudje, ki ne ločijo zoba od zoba in so udani pijači, da se jim tresejo roke kakor okna starega poštnega voza po hribovskem kolovozu.«

»Menite, da je gospod Štefič udan pijači?«

»Tega nisem rekel in tudi nisem povedal nobenega imena,« odvrne lekarnar nekoliko v zadregi, »zakaj za ves svet nočem komu škodovati na njegovem dobrem imenu, a če bi me slučajno boleli zobje in bi si hotel dati trgati meso in mesariti svoje čeljusti, vem, kam bi se moral obrniti.«

»In kje stanuje ta gospod Štefič?« ponovi Milanovič svoje vprašanje.

»Če se ne motim,« odvrne mrko lekarnar, ko vidi, da mora z odgovorom na dan, »stanuje mož, po katerem vprašujete, na cesti, ki pelje v Oglej. Vsaj včeraj je še stanoval tam; a žalibog so na svetu ljudje, ki so tako odvisni od svojih gospodarjev, da človek ne ve, kaj jih je morda danes zjutraj doletelo.«

Milanovič se zahvali za ne baš ljubeznjivo pojasnilo in odide. Dasi je smatral lekarnarjevo besedičenje bolj za obrekovanje, ki ga je narekovala zavist, mu vendar vse to nikakor ni hotelo iz glave in skrb mu je stiskala srce. Kakšno življenje ima njegova Vida, če je mož res pijanec in povrhu še tako reven, kakor je bilo sklepali iz lekarnarjevega precej jasnega namigavanja. Pri tej misli mu je hotela skoraj zavreti kri. Nehote je krepkejšje stisnil palico in mrmral nekaj nerazumljivega.

Predzadnja hiša na levi je bila ona, ki jo je iskal. Nad vrati je visela svetilka z modrim in rdečim steklom, na majhni medeni ploščici je pa bilo brati Štefičevo ime in njegov poklic.

Milanovič si skoraj ni upal dvigniti oči, da bi si natančneje ogledal hišo; spreletavala sta ga miraz in vročina in pot mu je močil čelo.

Hitro se je obrnil, šel do začetka ceste, tam nekoliko postal, nato se pa zopet vrnil nazaj.

Med stavbami na desni strani ceste je zagledal tudi hišo, ki je bila videti že precej stara; vendar sta njena čedna zunanost in skrbno obdelani vrt zadaj pričala, da vlada tu marljiva gospodinja. Na oknu v pritličju je visela tablica z napisom: »Tu se odda v najem nekaj sob.«

Milanovič stopi k vratom in pozvoni.

Zenska, prijaznega obraza, srednje starosti mu odpre in vpraša, kaj želi.

»Rad bi videl sobe, ki jih dajete v najem.«

»Prosim, vstopite in pojdite z menoj.«

Najprej ga je peljala v precej veliko sobo, ki je bila dokaj udobno in primerno opremljena z raznim pohištvom, ki sicer ni bilo več novo, vendar pa še trpežno in čedno. Poleg te je bila manjša sobica, ki je služila za spalnico. Milanoviču je stanovanje ugajalo in ker gospodinja ni zahtevala visoke cene, sta se hitro pogodila.

Žena je postala zelo prijazna in zgovorna in začela pripovedovati, da je vdova in da stanuje v hiši sama s svojo staro, onemoglo materjo, ki zapusti v tednu morda samo enkrat sobo, da se na vrtu navžije svežega zraka. »Težko bi našli mirnejše stanovanje, kakor je naše,« je pripomnila in šla, da razkaže tudi ostale sobe.

Ko sta se vrnila, je Milanovič prosil dovoljenja, da bi si smel nekoliko odpočiti; sedel je k oknu, ki je držalo na cesto in skozi katero je bila vidna tudi hiša, v kateri je stanoval zobozdravnik.

Tako blizu svoje žene je bil! Le siloma je mogel premagati velikansko razburjenost, ki mu jo je povzročala ta misel. S kolikor mogoče mirnim in krepkim glasom se je obrnil na gospodinjino v vprašanju, ali so ji znani ljudje v bližini.

»V veliki večini poznam skoraj vse, dasi ne občujem mnogo z njimi.«

»Ko sem šel prej po cesti, sem z začudenjem opazil, da stanuje tu nasproti neki zobozdravnik; ta vendar težko izhaja v tem kraju?«

»V mislih imate gospoda Štefiča; ah, ta bi imel lahko lepe dohodke, saj je prav spreten zobozdravnik, pa seveda, kdor tako živi kakor on, ga morajo ljudje zapuščati.«

»Kaj pa vendar počenja?«

»Ali sta morda znanca, da Vas zanima njegovo življenje?«

»Ne. Še nikdar v življenju ga nisem videl.«

»No, kar naravnost bom povedala, nesrečna pijača je kriva, da je prišel skoraj ob kruh.«

Milanovič se je trudil na vse kriplje, da bi ohranil mirno in hladnokrvno obličje, ko je dalje vprašal:

»Ali je poročen?»

»Seveda. Njegova žena je vdova po nadkrmarju Milanoviču, zelo prijazna in ljubezniva dušica. Ej, to je žalostna, žalostna povest. Prej je stanovala v Podgradu. Njen mož se je ponesrečil na morju in se ni več vrnil. Z delom svojih rok ni mogla več preživljati sebe in svojega otroka, in v skrajni revščini se je poročila s Štefitem. Kakor se mi zdi, je bridko njeno sedanje živ-

ljenje. Včasih, kadar prideve skupaj, kaj pokramljave in si potofive zaupno druga druge svoje bridkosti.

Milanovič je vedel sedaj dovolj in se je dvignil.

»Kajne, jutri te lahko pridem?»

»Da, kadar koli hočete.»

»Dobro, tedaj jutri. Moje ime je Matko.« Iz čepa je potegnil demarnico, vzeti iz nje nekaj denarja in nadaljeval: »Vzemite, prosim, to kot predujem. Rad

bi ostal pri Vas kot v pokoju in mislim, to tudi storiti, ker upam, da se bom v Vaši hiši počutil prav izborno.»

Žena je vesela spravila denarce in si mislila sama pri sebi, da bi težko dobila boljšega gosta in najemnika. Milanovič se je poslovil, zunaj se enkrat mimogrede pogledal hišo s Štefičevim napisom, nato pa stopil v gostilno, v kateri se je krepčal že ob svoji prihodu v Zapolje.

RAZGLED PO DOMOVINI

Sarajevski nadškof dr. Stadler se je te dni pripeljal v Ljubljano obiskat knezoškofa dr. Jegliča. V Ljubljani si je ogledal nekatere naše zavode in se nato vrnil na Veliki Lošinj, kjer se sedaj zdravi.

Slov. kršč. soc. zveza za Primorsko je imela svoj občni zbor 26. oktobra v Gorici. Izvoljen je naslednji odbor: dr. Breclj, dr. Kobal, dr. Česnik, župnik Kokošar, Samo Ulčakar, J. Kopač, Fr. Kremžar, V. Črnigoj, J. Medvešek, gospodične Makuc, Pirjevec in Znidaršič. Za Trst in Istro so izvoljeni gg.: Ant. Čok, A. Zavadlal, A. Košir in gđ. A. Guštin. V članjenih društev ima Zveza 89. 8 na Trškem, 81 na Goriškem.

Duhovniške izpremembe. Za župnika v Starem irgu pri Rakeku je določen č. g. Ivan Kromar, doslej župnik v Šturijah na Vipavskem. — Č. g. kaplan Jakob Omahna pride od Sv. Trojice na Dolenjskem v Boštanj. — Župnik v Divači je postal čast. gospod Josip Svetič, ki je bil zadnje leto iz zdravstvenih ozirih v Repnjah na Gorenjskem. — Prestavljen je č. g. Anton Kovarčič iz Zibike na Štajerskem v Majšperk pri Ptuj.

Umrli je v Dobropoljah 24. oktobra popoldne ob pol 4. uri Alojzij Drobnič, plemenit mladenič, član telovadnega odseka Orel, mladeniške Marijine družbe in drugih organizacij. To je prvi Orel, ki je umrl v velikolasko-dobropoljskem okrožju. Pokoj njegovi duši, ugledni družini naše odkritosrčno sočasje!

Državna podpora za Barjane. Notranje ministrstvo je dovolilo 4000 K podpore prebivalcem ljubljanskega Barja, ki so bili oškodovani vsled povodnji ali suše, ter je poverilo razdelitev te podpore ljubljanskemu mestnemu magistratu.

Dimež, strah kranjske dežele. Zgodovinska igra s tem naslovom, ki je ravno kar izšla v »Zbirki ljudskih iger«, se bo prvič predstavljala v »Ljudskem domu« v nedeljo dne 12. novembra ob navadni uri. Knjižica, v kateri je natisnjena ta igra, z drugima dvema manjšima, se dobiva v »Katoliški bukvarnici« za ceno 80 vin.

Nesreča ob mrtvaškem odru. V Lovranu je ležala v prvem nadstropju neke hiše na mrtvaškem odru mlada deklica. Ob odru se je zbralo 30 do 40 ljudi; naenkrat so se udila tla in ljudje z mrtličem vred so padli v globočino. Dve osebi sta mrtvi, nekaj težko in nekaj lahko ranjenih.

To ovajski napad kamniških liberalcev. Na dan zadnje občinske volitve dne 27. oktobra, ko so kamniški liberalci takó temeljito pogočeli, da jim bo več let ta poraz ležal v želodcu, so ti prosvitljenci pokazali vso svojo naprednjaško oliko. Nekega bivšega župana iz ljubljanske okolice, ki je slučajno oni dan prišel obiskat nekega vpokojenega župnika in se to drznil v neki kavarni javno povedati, so trije prosvitljenci tolovajsko napadli zunaj kavarne s kamenjem in ga vrgli na tla, kjer je obležal v nezvesti. Mož je poškodovan na rokah in nogah. Pričakujemo, da bo sodišče temeljito posvetilo v to zadevo.

Vlom v cerkev. V Volčah na Tolminskem so 20. oktobra ponoči neznani tatovi vlomili v ondotno cerkev, vlomili tabernakelj ter odnesli svete posode, vsebino pa raztresli po tleh. Posode so sicer izgubili po poti, a škode so vseeno napravili precej, ker so mnogo pokvarili.

Stenski koledar za leto 1912. je izšel v lepi izpeljavi v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu. Cena 40 h., s poštnino 10 h. več. Za Ljubljano in okolico ima zalogo prodajalna »Katol. tisk. društvo« (prej Ničman) v Ljubljani.

Iz Štajerske smo prejeli poročilo, da tam naše ljudstvo letos izredno rado sega po naši »Družinski Pratikli«, ker jim posebno ugaja zanimiva povest o rudarju Petru in sploh cela nje izbrana vsebina. Enaka vesela vest nam je došla tudi z Goriškega.

Voda v bohinijskem železniškem predoru. Te dni je voda udrila v bohinijski železniški predor v toliki množini, da so morali vlaki voziti skozi predor z znatno zmanjšano bržino. Voda, ki je močno drla skozi predor, je popolnoma preplavila progo, tako da ni mogoče videti tirov. Ker se predor proti se-

veru le malo dviga, se seveda voda ne more dosti hitro odtekat. V predoru delajo noč in dan delavci, da temu odpomorejo.

Nesreča pri Domžalah. Dne 23. oktobra ob 3/4 8. uro zvečer je peljal Nastranov hlapec iz Homca voz pšenice po državni cesti. Ko pride v Domžalah tja, kjer gre železnica preko ceste, mu je voz zašel med tračnice tako, da ni mogel iti naprej. Ker je vedel, da bode pripeljal vsak čas vlak, gre nasproti vlaku s svetilko in je na vso moč upl na vlakovodjo, da naj ustavi vlak, da je voz na cesti, a vlakovodja ni ustavila vlaka, samo bolj počasi je vozil, tako, da je celi voz s pšenico prevrnil, eden konec je odtrgal od voza, drugega je pa eden motakov prijel. Predni konec voza je popolnoma polomljen in veliko pšenice streseno. Škode je čez 1000 K. Kaj neki bo rekla k temu železniška uprava?

Novo skladišče za perlo so posredovanjem zastopnikov Slov. ljudske Stranke perice dobile v bivši Hafnerjevi pivovarni na Sv. Petra cesti. Sedaj imajo ločeno skladišče za oprano in umazano perilo.

Sest a je po negrevidnosti ustrelila sestro v Jablanskih Lazih pri Litiji. Starejša hčerka posestnika Zamera je vrela očetovo nabasano puško in v šali pomerila na mlajšo sestro. Strel je počil in mlajša sestra je obležala tako ranjena, da je kmalu nato umrla.

Nagrada 52 K 50 vin. je priznala deželna vlada kovaškemu učencu Jakobu Repanšku v Domžalah, ki je v lastni nevarnosti rešil pred vtopljenjem Franceta Dolinarja.

Pone rečena ženska. Iz Dvoa pri Borcu je šla 30. septembra žena po domače Oderža na Sv. Višarje. Njen mož jo je šel iskat, a je ni našel. Izvedel je le, da je stara ženica pač došla na vrh in da se je naslednji dan vrnila z romarji. Pozneje so jo šli iskat še drugi mošje, ali vse iskanje je bilo brezuspešno. Po tem je soditi, da je kam padla ali zašla in tako izgubila življenje.

90 letni mož umrl na griži. V deželni bolnici je umrl v petek na griži

90 let stari Gregor Bore iz Trzina. V nekaterih krajih kamniške okolice je griža jako razširjena in je iz teh krajev doslej v deželni bolnici umrlo 17 oseb.

Nesreča. 72 letni posestnik in mlinar Jožef Arčon v Št. Vidu, sodni okraj Šmarje, se je 14. oktobra peljal s hčerjo in zetom v Šmarje. Izposodil si je mladega konja, ki vožnje še ni bil mnogo navajen. Do Šmarja je šlo vse po sreči, nazaj grede pa je pozabil Arčon na nekem klanecu voz zavreti, vsled česar je pričel konj divje drveti naprej. Ko pa je vzel zet vajeti v roke, je zavozil z vozom v obcestni kup kamenja tako, da so vsi zleteli iz voza. Jožef Arčon si je pri tem pretresel možgane ter je drugi dan umrl.

Na opeklinah je umrl dveletni sin mizarja Franca Novšaka v Kosezah pri Ljubljani. Padel je v apnenčevu jamo z gorečim apnom.

Roparski umor. V Ljutomeru so 23. okt. popoldne našli na potu v park truplo bivšega šolskega sluga Franc Jožefove šole Bergerja. Zadnjič so ga videli v neki gostilni na Kamenščaku, kjer je plačal večji dolžni znesek. Za zločincem, ki je nesrečnemu 80 let staremu možu s sekiro naravnost preklal glavo, ni doslej nobenega sledu.

Nesreča na lovu. V nedeljo, dne 22. oktobra, je bil v Gačniku pri Jarenini lov. Majer Jurij Kristl je s svojo puško ravnal tako nerodno, da se mu je puška sprožila. Strel mu je šel skozi glavo. Kristl je bil na mestu mrtev.

Težka nesreča pri delu. V nedeljo, dne 22. oktobra, dopoldne sta vzdigala dva delavca tržaške strojedelnice tri kvintale težko železno ploščo; že sta jo bila vzdignila, ko je padla in razbila enemu delavcu črepinjo, da je bil takoj mrtev, drugega pa težko ranila. Prvi je 46letni Anton Corsi, ki zapušča družino, drugi pa 44letni Anton Deviner.

Brat umoril brata. V Reznem, okraj Vransko, je 19. oktobra popival ponoči v neki gostilni posestnikov sin Ivan Poklaj. Ko je nato prišel domov, se je sprl s svojim bratom Jurijem, katerega mu je med prepirom zabodel kuhinjski nož v prsa in ranil pljuča. Iz bratovih prsi se je udrila kri in zgrudil se je na tla. Malo je upanja, da bi okrevail.

Sadovi zapravljlivosti. V Ločniku na Goriškem je naprodaj 100 hiš. Za 700 kron se že dobi malo posestvo. Vzrok temu je, da je tamošnje ljudstvo zelo zapravljlivo in se briga bolj za ples in modo, kot za gospodarstvo. V Ločniku naj se naselijo zavedni Slovenci. Kdor bi hotel kupiti posestvo, naj se obrne na Jožefa Pintarja, posestnika v Ločniku št. 212.

Napad na cesti. Dne 22. oktobra zvečer okoli 10. ure je nek neznan pohotnež na potu iz Št. Vida proti Šiški tik pred vasjo napadel neko gospo s 14letnim dečkom in jo podrli na tla. Ker sta napadenka kakor tudi dečko začela močno kričati, se je lopov vpitja prestrašil, ji vzel ročno torbico s šestimi ključi in belim robcem s črkama I. M. ter zbežal po polju. Napadalec je sred-

nje postave, črno oblečen, je imel črn pokvečen klobuk.

Mlad ubijalec. 17leten Ajdovčev fant iz Tupalič na Gor. je v nedeljo 15. oktobra, Preddvorom p. ed Velkavrhovo gostilno v prvi zabodel posestnika Petra Lombarja, po domače Anžetovca iz Bašlja, tako da je v par minutah izdihnil. Mlada vdova s petero otroci žaluje ob prezgodnjem grobu.

Otrok umrl vsled opeklin. Blizu Sv. Marjete niže Ptujja so na paši zakurili ogenj. Šestletna hčerka delavca Rudolfa Horvata je prišla preblizo ognja. Začela ji je goreti obleka. Ker ni bilo nikogar blizu, je dete kmalu na to umrlo vsled hudih opeklin.

Požig radi zavarovalnine. Posestnica Marija Breznik v Veliki Pirešici pri Celju je 19. oktobra sama zažgala postelj, nato je pa bežala iz hiše. Ko je bila vsa hiša v plamenu, je začela kričati in vpiti na pomoč. Pri sodnji je sama priznala, da je zažgala, ker je upala s tem dobiti visoko zavarovalnico in ž njo poravnati dolgove.

Arrovani vlomilec. Postopač Martin Jesenko je vlomil 16. oktobra v zaprto hišo posestnika Petka v Novi vasi pri Šmarju na Štajerskem. Ukradel je srebrno uro in večjo svoto denarja. Jesenka sumijo že dalje časa tamkajšnjih vlomov in tatvin. Orožniki so ga prijeli in izročili sodišču v Šmarju.

Samoumor in poizkušeni samoumor. Dne 18. oktobra so našli na bregu Drave blizu Ormoža obleko, tobačno pipo in več druge ropotije, katera je bila last nekega berača. Videli so ga iti v kopalno uto. Starec je najbrže iskal v Dravi smrt in jo tudi našel. — Dne 19. oktobra je skočila radi nekega domačega prepira v Dravo neka Ivana Salm z Ogrskega. Potegnili so jo še pravi čas iz Drave in jo izročili domači oskrbi.

Zlata poroka Slovenca v Ameriki. V Jolietu sta dne 30. oktobra praznovala zlato poroko Slovenec Marko Krakar in njegova soproga. Gosp. Krakar, rodod iz Belokrajine, je eden prvih naseljencev v Jolietu.

Vinogradniki kranjski, ki želijo prodati svoj vinski pridelek, naj tozadnevne ponudbe pošljejo »Kranjski deželni vinarski zadrugi« v Ljubljano (deželni dvorec), katera se bo potrudila, dobiti za vino dobre kupce. V ponudbah naj je natančno navedena vrsta in zadnja cena vina od bližnje postaje ter eventualno drugi prodajni pogoji. Vinogradniki lahko zadrugi ponujeno vino prodajo tudi drugam. V tem slučaju naj zadrugo o prodaji obvestijo, da dotično vino ne ponuja dalje. Posredovanje zadruge je popolnoma brezplačno. Želeti je, da bi se vinogradniki te ugodne prilike obilno posluževali, posebno ker ne povzroči nikakih obveznosti in stroškov, temveč imajo od tega edino le korist.

Slov. katol. akademično društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na prvem rednem občnem zboru 27. oktobra sledeči odbor: cand. iur. Jakob Hodžar, predsednik, cand. iur. France Detela,

podpredsednik, stud. phil. Ivan Sivec, tajnik stud. phil. Josip Gombotz, knjižničar, stud. geod. France Verce, gospodar, stud. iur. Joško Šenk, odb. namestnik.

Krasen cenik o urah ter zlatnini in srebrnini sploh pošlje vsakomur na zahtevo zastoj tvrdka H. Suttner, ako se na dopisnici poleg naslova Ljubljana razločno zapiše še štev. 1. Vsak naročnik se lahko prepriča o zanesljivosti in solidnosti te tvrdke.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Črnuče. Kakor drugod, tako si hočejo tudi pri nas liberalci in socialni demokrati volilce z lažmi in grožnjami pridobiti. Zato farbajo ljudi s farovžem in Društvenim domom. Župnik da bo zidal nov farovž, če zmaga njegova stranka. To je prva laž! Gospod župnik je odločno izjavil pred možmi, da on ne bo zidal in ne pustil zidati novega farovža, dokler bo on župnik v Črnučah, že zaradi tega ne, ker je bolehen in ga zidanje ne veseli. Pač pa so liberalci pisali v svojem »Jutru« in zahtevali, da se mora na Črnučah zidati nova velikanska šola za pet ali šest razredov! Sedaj vidite, dragi volilci, kaka davki nas čakajo, če pridejo učiteljevi pristaši v občinski odbor. Drugo je novi »Društveni dom«, ki bo skoro dogotovljen po izvanredni požrtvovalnosti in pridnosti dobrih faranov in drugih dobrotnikov. Tega — tako pravijo ti hujskači — da bo morala plačati občina. Druga grda laž! Lepi dom, enonadstropna hiša ob cesarski cesti, ki bo v čast in kras Črnučanom, in se ceni na 15 tisoč kron, je last »Izobraževalnega društva«. Stal pa ne bo v gotovem denarju nad 5 tisoč kron. Za to vsoto pa so pri domači posojilnici za poroke trije najboljši posestniki cele fare. Če bi torej društvo ne moglo plačati onih 5000 K ali obresti za ta dolg,

bi jih plačali poroki, ne občina, ki nima pri tem nič opraviti. Mi nismo kakor liberalci, ki zidajo v Ljubljani, Idriji in drugod palače, gledališča in zabavišča na občinske stroške. Če mi kaj zidamo, tudi sami plačamo. Ta je torej bos. Z enako lažjo so socialni demokrati tudi na Ježici pri občinskih volitvah volilce begali in strašili, ali značajni in pošteni Posavci niso sleparjem verjeli, ampak so jim vrata pokazali in združeni liberalci in socialni demokrati so s svojimi lažmi sijajno pogoreli in nobenega svojih v občinski odbor spravili. Tako se bo lažnjivim našim nasprotnikom tudi na Črnučah zgodilo! Le bahajte se, lažnjivci, da je vaša zmaga gotova, da jo imate že v žepu; saj so se vaši rdeči bratci na Posavju ravno tako pred volitvami širokoustili in bahali, na dan volitve pa so sramotno propadli. Zavedni kmečki volilci so jim pokazali — fige. Tako bo tudi na Črnučah. Kdo bo liberalnim in rdečim čvekačem kaj verjel? Vaše grde laži o novem župnišču in »Društvenem domu« vam bodo pomogle k poginu.

g Črnuče. Naši liberalci si ne znaajo več drugače pomagati kot z lažmi in nasilstvom. Pri volitvah je najvažnejša reč volilni imenik. Brez imenika ne more nobena stranka nič opraviti. Naša mlada krščanska ljudska stranka se na Črnučah lepo razvija in raste. To pa zelo boli našega učitelja. Doslej je bil vaju mogočni gospod le sam, le sam na Črnučah zapovedovati, in vse ga je moralo slepo ubogati. Sedaj pa ta nova ljudska stranka s svojo »Čebelico« in hranilnico, Marijino družbo in Izobraževalnim društvom — kaj bo, kaj bo? To pomeni konec naše liberalne moči in slave! Jej, jej! Kaj bo, če se pri volitvah zmagajo? Da se to ne zgodi in da že pred volitvami obglavi našo mlado stranko, kaj si izmisli učena glava? Ne dajmo farovski volilnih imenikov! In res je z vso resnostjo in povdarmom prepovedal, da si ne smemo nič iz imenikov izpisati. Proti njegovi mogočnosti smo si morali iskati pravice pri c. kr. okrajnem glavarstvu, ki nam jo je dalo. Tako torej, le z lažmi in krivicami hočejo liberalci še naprej komandirati na Črnučah. Ali laž ima kratke noge in krivice bodo pokopale vas in vašo rdečo stranko! Lepa stranka, lepi pristaši, ki so se zadnjič v »Jutru« javno hvalili, kako so se na žegnansko nedeljo cel dan jezili in preklinjali fajmoštra radi njegove zares lepe in ginljive pridige. Le lagajte in preklinjajte naprej, čedna družba, da vas ljudje prej spoznajo in pri volitvah zasluženno brco dajo! Brezverci nas ne bodo učili in komandirali! Naše kandidate za občinski odbor še pravočasno naznanimo v »Domoljubu«.

g Iz Čemšenika. Dne 19. oktobra so se vršile volitve za občino Trojane. Valentin Kolenc, ki pri nas s pobratimom Konšekom poriva že razdrapano liberalno šajtergo, in njegovi privrženci so razpredli hudo agitacijo. Mož čuti, da se mu stolček maje. Svoj čas je več-

je število let mirno in brez strahu sedel v občinskem odboru in nihče ga ni bežal, sedaj so pa morali njegovi vsaj nekaj podplatov raztrgati. Agitator Zdravko je brusil pete. Baje je kupoval kostrune. Že vemo, kake! Sedaj liberalci trojanski in čemšeniški slaviijo zmago in so veseli, ker so s par glasovi večine spravili tri svoje v občinski odbor. So pač z malim zadovoljni. Mi jim privoščimo to skromno veselje, kakor tudi privoščimo Razborjanom njihovega Gašperja Mikelja, če jim je res za zveličanje neobhodno potreben. — Eno dejstvo pa pribijemo glede teh volitev. Mi smo držali moško besedo, ki smo jo dali na volilnem shodu. Bilo pa je nekaj mož, ki so besedo snedli in dali glas nasprotnikom. Ali je to moško, ali naj se to imenujejo možje? Če Kolenc s takimi glasovi pride v odbor, naj nikar preveč glave pokonci ne nosi! Vsakdo ve, koliko veljajo taki glasovi. Zgodilo se je, kar je nečuvno: dva ali trije možje, ki smo jih mi volili v odbor, so ob volitvah uskočili in dali glas nasprotnikom ali pa so se zdržali volitev. Tako moštvo ni vredno počenega groša. Toda ni še vseh dni konec. Saj še pride čas, ko Kolencu ne bodo pomagali niti taki glasovi niti kupovanje kostrunov in kozlov. Še nekaj. Liberalci pravijo, da bodo volitve ovrgli. Le, če morete, nam je tudi prav, se pa še enkrat vidimo. Potem pa: »Adijo, pa zdrava ostani«.

— Šola. Lansko leto je bila sklenjena nova šola v Čemšeniku, ki bi morala stati že leta 1914. To je znano tudi predsedniku krajnega šolskega sveta. Minilo je že več kot eno leto, odkar je komisija določila prostor za novo šolo. Kje pa je stavbeni odbor??

g Iz Motnika. Naše izobraževalno društvo vabi k dvem predstavam, ki jih priredi ženski odsek. Dne 5. novembra se bo igrala šaloigra »Pri gospodi«; dne 12. novembra pa se bo predstavljala šaloigra »Kukavica modra ptica ali boj za doto«. Začetek obakrat ob 3. uri popoldne po litanijah. Obojekrat se bodo izvajale tudi nove deklamacije in nove pesmi ženskega pevskega zbora. Pridite torej vsakokrat polnoštevilno!

g Iz Žabnice. Zadnji komet smo videli tudi pri nas. Bil je krasen. — Tukajšnji posestnik Jožef Logonder si je zlomil levo roko. — Poldrugo leto stari otrok posestnika Janeza Kalan v Spod. Bitnjem je vsled opeklin umrl. Na peči se je najbrže igral z vžigalicami, jih prižigal in pri tem se mu je vnela obleka. — Goreti je začelo v soboto dopoldne pri posestniku Francu Langerholc v Sp. Bitnjem. Gospodar je bil po opravih od doma. Pogorel je hlev in pod. Požarna bramba iz Žabnice je bila takoj na mestu, kmalu za njo tudi šmartinska. Obe sta čvrsto delovali. Sreča v nesreči je bila, da so bili ljudje precej pri domu, da je bil bližnji potok poln vode in da je veter ugodno vlek. Živino so rešili. Nesreča ne počiva, a kriva ji je čestokrat neprevidnost. — Imenik za občinske volitve v Stari Loki je bil razporežen do 21. oktobra. Reklamacijska doba je minula.

g Iz Radomlja pri Kamniku. Pretečeno nedeljo je bil pri nas občni zbor slovenskega izobraževalnega društva in telovadnega odseka Orel. Udeležilo se je zbora mnogo nadebudnih mladičev in deklet, ki so s tem pokazali, kako se zanimajo za društveno življenje. Častiti g. dr. Guido Rant iz Kamnika nam je v prekrasnem govoru opisal veliko delovanje S. L. S. ter razložil, kako velikega pomena so izobraževalna društva in telovad. odseki po deželi. Častitemu gospodu izrekamo tudi na tem mestu iskreno zahvalo. Ob tej priliki je bila tudi odborova volitev. Odbor izobraževalnega društva se je sestavil sledeče: predsednik: Pirš Fr.; podpredsednik: Potokar Ivan; tajnik: Krištof Anton, učitelj; blagajnik: Lovšin Anton, župnik; ostali odborniki: Iv. Šarc, Fr. Kaplja, Jak. Pavlin, Iv. Mali. Možje odborniki, sprejmite nalogo vam dana za častno in skrbite za blagor izobraževalnega društva. Odbor telovadnega odseka Orel je sledeč: predsednik: Iv. Mali; podpredsednik: Martin Cerar; tajnik: Anton Krištof, učitelj; blagajnik: Anton Lovšin, župnik; načelnik: Ivan Nastran; podnačelnik: Peter Rojc; ostali odborniki: Jan. Cerar, Ciril Nastran, Peregrin Rojc. Fantje, odborniki, skrbite vztrajno za telovad. odsek, podpirajte ga in udeležite se vedno redno sej. Tako se je naše društvo zopet nanovo nekoliko okrepilo, ki se bo pa še posebno začelo razvijati z novim letom, ker takrat dobimo prostorne društvene sobe. Torej, fantje, pogum! Pretečeni petek smo pokopali obče spoštovanega cerkovnika Matevža Mali. Pokojnik je opravljal to službo dolgo vrsto let pri naši cerkvi. Bil je povsod priljubljen in čislán, zato ga bomo ohranili vedno v blagem spominu.

g Iz kamniškega okraja. Po pravici se čudimo, da se v nekem oziru ne oglasi nobena živinorejska zadruga našega okraja. Kmetovalec je pač prvi, ki najradovoljnejše molči in trpi, pa zadnji, ki toži in tarna. Komaj je malo popustila kuga na gobcu in parkljih to prašičji rdečici niti ne govorimo!, že je med našo govedo druga, še hujši nadloga. Ni ga skoraj večjega gospodarja, ki ne bi tožil, da mu ostajajo domala vse krave jalove. Odkod to? Tu je vendar dolžnost kompetentnih oblasti, pobrigati se za te žalostne razmere v hlevih, ki so že nekaj mesecev itak znane, pa preiskati, svetovati in pomagati živinorejcu. Ali naj gre zdaj vse v nič, oziroma pod sekiro, kar je deželna oblast z velikimi žrtvami dobrega storila v prid živinorejstva? Prešleje krave, ki so že nad pol leta in več jalove in zavzeli se boste nad številom. In vendar se nihče ne gane. Tudi en sam dopisnik še ni potožil o tej nadlogi. Zganite se!

g Krašnja. Očinske volitve. Vseposvodi, kjerkoli so se šopirili liberalci v občinskih odborih, so naredili konec liberalnemu gospodarstvu. Padle so največje liberalne trdnjave, pomedli so skoro povsod staro liberalno

žaro. Tudi pri nas je treba, da se začnemo zanimati za občinske volitve. Zato možje volilci na delo. Do 6. novembra so volilni imeniki na vpogled. Poglejmo, če smo v volilnem imeniku, da bomo mogli izvršiti svojo volilno pravico. Če ktereга ni v volilnem imeniku, pritožimo se pri županu, da nas vpiše. Ne bodimo malomarni, da se nam ne bo ves svet smejal in rekel, da samo en brdski šribar komandira celo krašensko občino. Može, katerim bo izročeno občinsko gospodarstvo izberimo sami, ne pa da bi jih nam komandiral učitelj ali kdo drugi. Kdo pa je liberallec? Tisti, ki ne hodi v cerkev, ki zabavlja čez duhovne, ki zabavlja čez krščansko stranko, tisti, ki ne prejema svetih zakramentov, ki bere in razširja liberalne časnike »Slovenski Dom« in »Slovenski Narod«. Poglejte okrog sebe in kmalu jih boste imeli. Spoznali boste, da so ob času občinskih volitev celo pobožni, ker potrebujejo naših glasov in da bi nazadnje še v cerkev šli, če bi nas mogli preslepiti. Sodite take ljudi s tem, da jih ne poslušate in zapodite jih iz svojih hiš. — Kdo pa je župan v Krašnji? Vsak kdor pozna krašensko bčino mora reči, da županuje danes Štrukelj, dasi ni bil on izvoljen. Lepo je to in hvalevredno, da si drug drugemu pomagamo, toda županu je dandanes treba samostojnosti, saj je vsak vsaj 24 let star, da mu ni treba jero. Zato naj se župan tega jerobstva otrese, pa ga bomo bolj radi imeli. Nikar ne imejmo strahu pred Štrukljem, če je na Brdu v sodniji, kaj nam pa more. — Učitelj Grmek si že pripravlja pot iz Krašnje, samo gleda naj, da se mu ne zgodi kot že povsod, da ga bomo siti. Briga naj se za šolo, tej naj posveti vse svoje zmožnosti, pa bomo prijatelji, drugače pa ne.

g Nova živinorejska zadruga se je ustanovila za občini Zmirec in Škofja Loka. Ustanovni shod vršil se je na rožnovensko nedeljo v dvorani društvenega doma v Škofji Loki, na katerem sta poročala gospod župnik Finžgar in državni poslanec Demšar. G. poslanec Finžgar poda v krasnem govoru pomen zadružništva za kmeta. Kmet bi bil lahko vladajoči stan, postati mora gospodarsko trden, skrbeti mora za trgovino, zato mora pridobiti naši živini ugled na zunaj; to pa doseže le, ako izboljša domačo živino s pravilno rejo. Država in dežela imata dolžnost podpirati pospeševanje živinoreje. G. državni poslanec Demšar, poda kot prvi slovenski načelnik živinorejske zadruge mnogo praktičnih navodil, tičočih se vodstva zadruge in njenega namena. Nato je sledilo vpisovanje članov, ki se jih je oglasilo petnajst, izmed katerih se je izvolil odbor, ki se je takoj obrnil na deželni odbor s prošnjo za plemenske bike in telice. Dobili smo takoj lepega bika pingavske pasme, in upamo, da na spomlad dobimo še kaj več. Člani plačajo od bika po 1 K od skoka, neudje pa po 2 K. Bik se nahaja v Bodovljah pri M. Pečniku. Kogar zanima živinoreja, naj pristopi k zadrugi, ki

šteje že 22 članov, pristopnina je 2 K in delež 10 K. V združenju je moč. — Odbor.

g Na Rovih je bil izvoljen 29. oktobra za župana g. Alojzij Jerman, že sedmo poslovno dobo. Vsi tovariši-odborniki so mu v znak zaupanja oddali svoje glasove. Svetovalcem so izvoljeni: posestnik Peter Svetlin; naš vrli društvenik Simon Pevc in zidarski mojster Anton Urbanija. Razume se, da so tudi vsi drugi, dne 17. oktobra izvoljeni odborniki zvesti in zavedni naši možje.

g Iz škofjeloške okolice. Pokopali smo minoli teden v Puštalu 18letnega mladeniča Janeza Bernika. Pokojnik je bil član Orla in Marijine družbe ter ud Kat. izobraževalnega društva, zato so se udeležili vsi trije korporativno z zastavo pogreba, ki je bil prav lep in pevci so mu zapeli pred hišo in ob grobu. Bog mu daj večni mir in pokoj! — Pogorela je pri Zaplazarju pri Sv. Petru kočja in vse premoženje; zažgal je baje maček.

g Mekinje. K. s. izobraževalno društvo v Mekinjah pripravlja novo igró »Dimež«. Najzanimivejše dejanje te krasne igre se je vršilo ravno v Mekinjah, kjer so takrat bile nastanjene oblastnije. Že sedaj opozarjamo na lepo prireditve.

g Smlednik. Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Kvišku« priredi dne 5. novembra veselico s sledečim sporedom: 1. J. Aljaž: »Ujetega ptiča tožba«, mešan zbor; 2. Silvin Sardenko: »Samostanska lilija«, deklamacija; 3. J. Laharnar: »Kmečko deklet«, mešan zbor; 4. narodna »Lavdon«, kvartet; 5. igrokaz: »Oh, ta Polona«, veseloigra v dveh dejanjih. — Veselica se vrši v »Društvenem domu« ter se prične ob treh popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

g Naklo. Prostovoljno gasilno društvo v Naklem naznanja tem potom, da priredi v nedeljo 5. novembra popoldne ob pol 4. uri, svoj prvi letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. poročilo načelnika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo računskih pregledovalcev, 5. predlogi in nasveti. Želi se, da se tega vsi izvršujoči, kakor tudi podporni člani zagotovo udeležijo, vstop je pa prost splošno vsakomur, ki se za gasilno društvo zanima in želi izvedeti, kaj je društvo v teku enega leta naredilo. Na razpolago so tudi vsakomur zapisniki prostovoljnih darov na ogled, kako so se ti porabili.

g Bled. Na željo več mojstrov bode podpisana obrtna zadruga na Bledu vzajemno z zavodom za pospeševanje obrti na Kranjskem, priredila tečaj za knjigovodstvo in korespondenco za obrtnike. Prišel se bo tečaj 9. novembra in bo trajal do 17. decembra t. l., toraj pet tednov. Pouk bo dvakrat na teden in sicer v četrtnih popoldne od 2. do 5. ure in v nedeljah dopoldne od 9. do 12. ure ter je brezplačen. Poučeval bode strokovnjak profesor slovenske trgov-

ske šole, g. Josip Gogala iz Ljubljane. Za učila mora vsak udeleženec takoj vpsolati 10 K ter bo dobil preostanek nazaj konec tečaja, kar se ne porabi. Kdor se tečaja udeleži, bo moral točno obiskovati določene ure pouka. Število udeležencev je omejeno od 15 do 25 ter se prosi zaradi tega takojšnje priglasitve. Pouk bo v Blejskem domu prirejen.

g Moravče. V št. 5 je pisal letos »Domoljub« o tesni zvezi Agro Merkurja in moravske liberalne posojilnice. Pisal je, da se je moravska posojilnica zavezala kot porok in plačnik za 120 tisoč kron, ktere kot porok in plačnik, če jih ne plača Agro Merkur, plača moravska liberalna posojilnica. Koliko so liberaci govorili in pisali, kaki lažniki da so klerikalci. Toda danes ne morejo več tajiti. Janko Toman, 17letni podnačelnik moravske posojilnice in do pred 4 ali 5 leti tudi njen poslovodja je moral pred sodiščem izpovedati, da je vse resnica, kar je pisal »Domoljub«. Ker še ni obravnava končana, še danes ne moremo trditi, koliko izgubi moravska posojilnica, zvedeli pa boste v kratkem, kako so ti ljudje delali z našim denarjem. Zakrivali so dolgove, toda, ko je posegla vmes sodnija, je pa naredila konec farbariji. — Javno občinsko tehcnico si je nabavilo moravsko županstvo. Dolgo smo že pogrešali prepotrebno tehcnico in danes jo imamo. Koliko je že v tem kratkem času storila dobrega kmetom, ki priženo svojo živino na tehcnico, da tem lažje kupčujejo in vedo živino ceniti. Seveda prekupcem to ni všeč, moravski dolini pa bo prinesla še mnogo dobička. Zato je je pa treba vporabljeti, da se v temkrajšem času izplača. Tomana pa prav nič ne briga, če ima kdo skušnjo za tehtanje ali ne, samo da kmetje vedo, da je dotičnik, ki je določen za tehtanje, skušnjo brez njega z izvrstnim uspehom naredil v Trstu. Če se hoče prepričati, naj se pa pride vagat, pa bo videl, da bo tudi pokazala tri kile več, odkar ga klerikalci peglajo, če je bila tista, na kateri se je on tehtal, kakor pravi, pravilna. Občinskemu odboru pa moramo biti hvaležni, da je napravil to tehcnico. — Popravek. V notico o mlekarni se je v zadnji »Domoljub« vrinila napaka. Namesto 40 tisoč, bi se moralo glasiti, da ima mlekarna, če je res, tirjati 4000 od Agro Merkurja. — Gorica pri Moravčah. Tatovi so se pojavili v par urah na treh krajih. Na Gorici pri Jelarju so vrgli gatre iz okna in ukradli par hlebov kruha, eno potico, dva noža in meh moke in popili tri skleda mleka. Meh pa je začel puščati, zato so par korakov od hiše meh z moko pustili. Pri Korunu v Kolavdriji pa so ukradli zabelo in kruh. V tretji hiši pa so bili prepodeni. O tatovih ni sledu, zdí se pa, da niso prav daleč od kraja.

V Kamniku je pri občinskih volitvah v vseh 3. razredih zmagała S. L. S. Živelj vrli Kamničani!

V Domžalah so se 25. oktobra vršile občinske volitve. Nasproti sta si stali dve stranki: liberalna ali sokolska in Slovenska Ljudska Stranka. Nasprotniki sami so napovedali v „Slovenskem Narodu“, da bo boj za občinsko upravo v Domžalah ljut. Razvili so res že dolgo prej prav hudo agitacijo. Posebno so begali ljudi z „Društvenim Domom“, češ, da ga bo morala občina plačevati. Izdali so nebroj lepakov med ljudstvo. Na vseh telegrafskih drogih si od nedelje sem lahko videl imena liberalnih kandidatov. Zadnji dan pa so kar tla pred hišnimi pragi postali z lepaki. A ves trud je bil zastonj! V I. razredu se je udeležilo volitev 126 volilcev. Naši so dobili 75—66 glasov, nasprotni pa 51—37, ostali so torej v manjšini za 15—38 glasov. V II. razredu se je volitve udeležilo 216 volilcev. Naši so dobili 161—150 glasov, nasprotni pa 54—44, ostali so torej v manjšini za 96—117 glasov. V III. razredu se je udeležilo volitev 406 volilcev. Naši so dobili 288—268 glasov, nasprotni pa 108—96, ostali so torej v manjšini za 160—192 glasov! V vseh 3. razredih je volilo skupno 748 volilcev, od teh do 524 na našo stran. Občudovanja vredna je bila disciplina naših volilcev. Vsled silno razvite slarnikarske veleindustrije v Domžalah je bilo treba med kandidate privzeti tudi 3 veleindustrijce, ki so bili v dosedanjem občinskem odboru skozi dolgo vrsto let zastopani po 5 virilistih! A tudi to ni nikogar naših odvrnilo, da bi bil kršil disciplino. Disciplina nasprotnikov pa je bila pod vsako kritiko. Poleg oficijelnih kandidatov oziroma mesto njih so napisali na glasovnice še gotovo do 70 raznih „odbornikov“ in „namestnikov.“ V novem občinskem odboru bo torej poleg 3 veletovarnarjev 15 zavednih in odločnih pristašev Slovenske Ljudske Stranke! Pričakovali smo zmago; a tako velike, tako sijajne zmage nismo pričakovali! Čast in slava vsem, ki so kakorkoli k njej pripomogli!

Dolenjske novice

d V Boštanju ob Savi so v noči od 29. do 30. oktobra zločinci župniku popolnoma razrezali streho na koči, shranjeni v šupi. Take sadove rodi liberalizem.

d Popotnik iz Mirne doline. Od kdaj sem pa jaz liberalec? »Slovenski Dom« so mi poslali iz Ljubljane. Zvedel sem pa tudi, da so ga poslali skoro na vse trojiške farmane. En vatel dolg, pa dolgozezen in prazen dopis iz Tržišča zaradi cerkvene kleti se je zdel liberalcem tako imeniten, da so mislili, da ga mora brati vsak Trojičan. Tako sem ga dobil tudi jaz v roke. In ne zamerite mi, prebral sem ga iz same radovednosti, od začetka do kraja. In kaj sem se naučil? Nič, prav čisto nič. Od samih kaplanov in župnikov je notri pisano, kakor da bi ne bilo nobenih drugih ljudi na svetu. Pa samo opravljanje in obrekovanje. Dolge jezike lahko doma poslušam, povsod je dovolj

klepetulj, ki ljudi obirajo, ni treba za to plačevati treh kron za »Slovenski Dom«, ki bi se pa bolj pametno imenoval »Opravljalni ali obrekovalni dom«. — V Tržišču so imeli liberalci prejšnjo nedeljo tombolo. Dobiček je bil namenjen za šolski harmonij. Mene so tudi prosili, da bi kaj dal; pa nisem maral, zato ker so imeli tombolo pri birtu. Ali ni mogla biti v šoli? Glavni dobiček je bila neka polomljena ura, največjega je dobil pa birt. Tako znajo liberalci. Če hočejo v dobre namene nabrati 80 K, jih morajo prej birtu preskrbeti sto z uničevanjem alkohola. — Pa naj kdo reče da nimam prav!

d Dobrégoľje. 22. oktobra smo imeli pri nas roditeljski sestanek. Predaval je nadučitelj Štrukelj o hoji v šolo, o zamudah, o vedenju učencev na cesti, doma, v šoli, o pomanjkanju šolskih knjig, o vzprejemu učencev v šolo, o prestopu v ponavljalno šolo itd. Nekateri starši hočejo otroke vsiliti v šolo, akoravno še niso izpolnili šestega leta starosti. To prvič ni pametno, ker premlad otrok še ne more slediti pouku, drugič bi pa bilo v prvem razredu preveč učencev 132! razred pa ima prostora le za 80. Dalje nam je povedal, da učenci, ki so prilezli le do 3. in 4. razreda, ne morejo biti premeščeni še v ponavljalno šolo, ker je deželni šolski svet zaukazal, da smejo v ponavljalno šolo le tisti učenci, ki obiskujejo vsakdanjo šolo šest let in znajo dobro verouk, branje, računanje in pisanje. Pri nas morejo v ponavljalno šolo le iz petega in šestega razreda. Končno je prosil, naj bi tedaj starši vplivali na učence, da bi se tudi doma kaj učili in da bi se tudi po cesti lepo obnašali. Posebno je opozarjal, da ne bi otrok navajali na alkoholne pijače in naj bi jim ostro prepovedali tudi cigarete! Sramotno pa je za gostilno in trafiko, v kateri se tresejo tudi za otroške vinarčke in jih uče zapravlјati.

d V Semiču je bil v nedeljo 22. oktobra po rani maši velik shod Kmečke Zveze za Belo Krajino, ki ga je vodil domači župan g. Plut. Državni poslanec Jarc je poročal v daljšem govoru o političnem položaju. Razkril je hinavščino naših liberalcev, ki v »Slovenskem Domu« hinavsko pišejo za kmeta, v državnem in deželnem zboru pa nasprotujejo njegovim koristim in v »Narodu« pišejo, da je kmetu vseeno, ali je cena živine visoka ali nizka. Zbrane štiri stotine mož so soglašale tudi s stališčem naše stranke v uradniškem vprašanju in se izrekle zlasti za odpravo notarijata. Kot dokaz, kako se godi kmetu pri notarju, je pokazal neki kmet račun, kjer mu je notar zaračunal za prepis parcele vredne 50 K nič več in nič manj kakor 49 K 50 v.

d Na Suhoru je bil shod v nedeljo 22. oktobra sijajno obiskan. Vodil ga je vrli g. Cesar iz Radovice, ki je krasno govoril o delovanju kmečke zveze. Poročilo državnega poslanca Jarca so sprejeli možje z navdušenim odobravanjem, ravno tako govor gospoda Šukljeta iz Bušnje vasi. Suhorjani lahko

vidijo, katera stranka se trudi za njihove koristi in kdo jih samo izžema.

Kmečka zveza za novomeški okraj priredi v nedeljo 5. novembra troje shodov in sicer po rani maši v Toplicah v župnišču, dopoldne v Valticah vasi, popoldne ob 2. v Dol. Sušicah pri g. Pezdircu! Može, pokažite svojo zavednost in pridite vsi na shod!

d Tržišče. Tukajšnji dopisnik »Slovenskega doma« v svojem hinavsko zavitem poročilu pravi, da sem zmerjal fante, ker so »zvečer po stari navadi malo zavriskali«. Poglejmo to fantovsko nedolžnost bolj natančno. Vpitje in razgrajanje je trajalo od polnoči do dneva. Kadar pa so njih pijana grla omagala, pa so mlatili pred župniščem po tleh na vso moč, tako da nihče v gorenjem koncu vasi ni mogel spati. To lahko potrdijo vsi sosedi. Poizvedlo se je, kdo so bili ti nedolžni mladiči. Bili so sami pristni mladi liberalčki. Dalje trdi liberalni dopisnik, da sem naprosil g. kaplana, da je na žegnansko nedeljo prevzel mesto mene prvo mašo, da me je pral. To je druga laž. Ako dopisnik ne ostaja vselej zunaj cerkve, bi lahko vedel, da imam vsako leto na žegnansko nedeljo jaz deseto mašo in gospod kaplan prvo. Tudi ne potrebujem, da bi me kdo »pral«, ker me lahko vsi vidijo, kaj delam ali govorim. Tretja laž je, da sem kupčijo za cerkveno klet »razveljavil«. Ta trditev kaže, da je dopisnik še mlečozob ali pa drugače velik nevednež, kajti nobena pravilna kupčija se ne more razveljaviti. Je tudi ni bilo treba. Ker prave kupčije še ni bilo, le kupčijsko pogajanje, pri katerem je obrekovani posestnik obljubil 45 K. Cena se je pač vzela na znanje, škofijstvu pa se stvar še ni predložila, ker sem še hotel počakati, da morebiti kdo več obljubi. Ni pa se ta kupčija vršila »pod roko«, kakor pravi dopisnik, ker sem se držal škofijskega predpisa, ki zahteva, da se kupčija vrši pred ključarji in izvedenci. Ti so imeli prosto roko, da so lahko vsakemu povedali, da je cerkvena klet na prodaj. Čemu torej zavijanje resnice in hvalisanje v »Domu«? Četrta laž je, »da bi se klet še dražje prodala«, pa je pustil župnik licitacijo hitro skleniti. Resnica pa je, to lahko potrdijo navzoči pametni možje, da se je licitacija pravilno vršila. Trajala je dolgo, pri vsaki novi ponudbi se je čakalo, da kdo več ponudi. Vodil pa licitacije ni župnik, ampak drugi, ki je sklenil licitacijo, ne da bi ga jaz silil, ko je videl, da nihče več ne ponudi. Če pa se kdo po sklenjeni licitaciji usti, da bi on dal več, je nespametno. To naj bi storil prej! Proti koncu liberalni dopisnik tudi kaže svojo liberalno oliko. Ljudi, ki nočejo trobiti v liberalni rog, zmerja s farškimi podrepniki, mene in gospoda kaplana pa imenuje »hudičeva namestnika«. Res napredno! Smrtni udarec pa mi hoče dopisnik zadati s pohvalo mojih prednikov. Pravi: »Živeli smo lepo z njimi, nas pa so pustili pri miru.« Zares »lepo« ste živeli z njimi, ker sta oba prednika na lastno prošnjo

v enem letu zbežala iz Tržišča. — Fran Vidmar, župnik.

d Pri občinskih volitvah na Muljavi je v vseh treh razredih zmagala S. L. S. V prvem volilnem razredu, kjer so liberalci računali na gotovo zmago, je bilo naših glasov 20, nasprotnih 15. V drugem razredu naših 44 do 46, nasprotnih 12 do 14. V tretjem razredu naših 68 do 69, nasprotnih 31 do 34. Samostan v Zatičini je dal v nasprotju z vso okoliško duhovščino pooblastilo liberalcem v prvem razredu. To je vzbudilo splošno ogorčenje tudi po zatiški fari in zelo slabo bode to kot zgled vplivalo na kake druge volitve. Postopanje zatiškega opata je odločno obsojati. Zatiški samostan svoj korak podpira iz ničevega vzroka, da mu je sedanjí župan Muljave odkazal preveč občinskih poti v popravu. Če je mislil, da se mu je zgodila krivica, naj bi se bil pritožil na deželni odbor, kjer bi gotovo bilo pravično razsojeno. Tembolj čast in slava zavednim volilcem Muljave, ki so vkljub tako slabemu zgledu z ogromno večino volili kandidate S. L. S. — Tudi v občini Hudo pri Zatičini je zmagala S. L. S.

d Ustanovitev Orla v št. Janžu na Dolenjskem. V prijazni šentjanški dol prišlo je novo življenje. Ni čuda, saj smo dobili hkrati kar oba gospoda nova, župnika in kaplana. Obeh je ljudstvo, kakor se vidi, prav veselo. V nedeljo, 22. oktobra, pa smo ustanovili Orla. Ustanovni shod se je vršil zunaj na prostem pred prostori izobraževalnega društva. Udeležba je bila velika. Brat Jeločnik nam je predaval o namenu, pomenu in razvoju naše mladinske organizacije, zlasti še Orlov. Vsi, tudi navzoči Sokoli, so zvesto do zadnjega sledili pazljivo vsem govornikom, ki so spodbujali šentjanški dol in njega mladino k delu, napredku in zmagi. Le en delavec iz Krmelja je menil, da je njegova »svobodna misel« prava, da smo mi zmešani, on pa razsvetljen in nezmotljiv. Čvekaj je tako neumne iz ozadja, da je bilo še Sokolov tega moža in njegove neumnosti sram in so zato stopili daleč proč od njega. Na večkratni poziv, naj stopi na govorniški oder in na glas vsem oznani, kar ima na srcu, se je slednjič vendarle udal in zlezel na to častno in vzvišeno mesto slavljenih govornikov. Začel je mahati z rokami — ker glasu je imel malo — čuli smo ga večkrat draginjo izreči — pa kaj je hotel, nismo zvedeli in najbrž sam ni vedel in znal. Konec vse njegove neumnosti in sramote je bil ta, da ga je neko čvrsto dekle pahnilo z odra. Da ni bilo pri tem smeha in radostnih živio-klicev konca, si lahko mislite sami. Brat Jeločnik je po tem prizoru pokazal, kje so pravi viri draginje, kako bi jih oni nesrečnež moral pri sebi iskati in najti. V novoustanovljeni odsek se je vpisalo takoj 34 Orlov, v dekliško zvezo pa je vstopilo 48 deklet. Tako je bil začetek novega probujenja za mladinsko organizacijo v št. Janžu lep in časten in zato upamo, da nam prinese bodočnost še mno-

go lepih dni, ponosa in zmage! V kar nam Bog pomozil!

d Draščiči v Belikrajini. Dne 11. oktobra smo imeli na naših, v tukajšnji občini novozgrajenih cestah kolavdacijsko, ki ni posebno ugodno izpadla. Treba bo marsikaj popravljati. Vsa čast gospodu deželnemu nadkomisarju, da je pri pregledovanju tako natančno postopal. — Vreme imamo lepo in milo, da se zadnji poljski pridelki lahko spravljajo. Res smo mislili, ko smo imeli dolgotrajno sušo, da ne bo živeža ne za družino in ne za živino, pa hvala Bogu, vse se bode nekako preživelo.

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. V soboto, dne 28. oktobra, je prišel naš gospod knezoškof v Radeče, da blagoslovi v nedeljo našo novo farno cerkev. Sprejem je bil kljub slabemu vremenu nad vse prisrčen. Ves občinski odbor, načelnik »Kmečke zveze«, šolska mladina, dekliška Marijina družba in Orli so pozdravili presvetlega knezoškofa. Pogrešali pa smo požarno brambo, katere načelnik se tako rad ponaša s svojo nepristranostjo. Opozarjamo občinski odbor, naj napravi red pri požarni brambi. — Martinovo nedeljo, 12. novembra, bode po prvi sveti maši shod v »Narodnem domu« v Radečah, na katerem bosta govorila gospod državni poslanec Francišek Povše in pa deželni odbornik g. dr. Evgen Lampe. Na shodu se bode dalo odgovor tudi na laži, katere trosijo sedaj nekateri liberalni kričači okrog; za danes imena še zamolčimo, da bodo kmetje lahko spoznali, kako ostudno znajo liberalčki lagati. Na shodu se bomo pomenili tudi o kandidatih za prihodnje občinske volitve. Može volilci, udeležite se v polnem številu našega shoda!

d Vače. Dne 28. oktobra je bil z liberalnimi glasovi izvoljen bivši »napredni« župan Anton Zarnik, ki je moral tudi samemu sebi dati svoj glas. Naši so oddali prazne glasovnice. »Časti« svetovalcev so si liberalci med seboj porazdelili. V dveh letih niso liberalci občini prav nič koristili. Sedaj so napredek občine in koristi ljudstva vzeli po svoji veličastni »zmagi« v zakup. V besedah so bili pred volitvijo silno junaški. Besedam naj sledijo dejanja! Ljudstvo opravičeno zahteva, da naprednjaki tudi kaj store in dosežejo za občane. Zato bomo njih »nepristransko« delo — kakor se je reklo — »v blagor ljudstva« z vso pozornostjo opazovali; farbanja bo pa konec. Naprednjaki, sedaj boste imeli v treh letih dovolj prilike pokazati, koliko je verjeti vašim besedam. — V nedeljo, dne 29. oktobra, je v naši šoli predaval litijski živinozdravnik g. Demšar o boleznih pri živini. Koristno predavanje je bilo dobro obiskano. Še večkrat kaj podobnega! — Deželno sodišče v Ljubljani je dne 25. oktobra prisodilo Ježevemu sinu iz Strmca, ki je tudi tajnik Sokola, en teden strogega zapore in en post, ker je psoval s »čukom«. Poleg tega mu ostanejo še oni trije dnevi zapore za njegov junaški napad s pasjimi mrci-

nami na našega fanta, ko se je vračal iz Petrovč. Seveda je Ježek vložil tudi tožbo. Sokolski starosta dr. Premrov v Litiji mu je napravil zdravniško izpričevalo, češ, da je imel na čelu tri in pol centimetra dolgo prasko z nohtom, vsled česar je bil za en dan nesposoben za delo. Telesna moč pa taka! Slaven je bil napad, še slavnejša pa tožba. Kdo mu bo verjel, ga pa pač nič ne briga. Kdor hoče vedeti, kaj napravi liberalstvo in sokolstvo iz nekaj res poštenega fanta, naj kar to malo premisli.

d Krško. Purgarski kandidatje odpadajo kakor velo listje. Proč je patentirani liberalček Stoviček radi svoje »neschičnosti«; skulaj se je tudi sveto-duški paša — znani Gorenjčev stric. Upamo, da bo tudi druge purgarsko-liberalne kandidate srečala pamet še pred volitvami. Pošten kmet se res ne more dati od naših liberalcev voliti!

d št. Rupert. Liberalna učena glava očita črno nehvaležnost nam klerikalcem, ker nočemo več voliti birtov v obč. odbor in pravi, da so plačali toliko dolga in znižali doklade. Hinajci! Ali veste, da se je prej zidala šola na Dolih, šola na Kalu, popravil zvonik, napravilo pokopališče. To pokopališče pa kaže vsa rebra, ker ni držal Zupančič besede, da bi izpolnil, kar je bilo pomanjkljivega. Kaj ste pa naredili v teh letih? Most Jožefu Petje na občinske stroške, mesto da bi ga napravil sam! Naštejte še druge zasluge, če jih imate! Pozor pred liberalnimi agitatorji, žene in moške! Na vse načine farbajo liberalci in love pooblastila; tudi kaplana vtaknejo vmes, češ, za njega bode pooblastilo. Nekaj takih sleparjev je že naznanjenih. Može in žene, na noge za S. L. S.!

d Šmartno pri Litiji. Krasno žalogro »Mlinar in njegova hči« vprizori »Ljudski oder« v Šmartnem v nedeljo, 5. novembra, popoldne ob 3. uri. Nalašč za to igro so se omislile lepe nove kulise, tako da se bo videlo kakor v resnici. Ta lepa igra, ki leto za letom napolni ljubljansko gledališče, bo, upamo tudi naše občinstvo zadovoljila in napolnila lepo in prostrano dvorano. Opomnimo še, da med pršedčki »vira dekliški tamburaški zbor.

d Trebelno. Malokdaj se od nas kaj sliši v časopisih; a vendar se tudi pri nas gibljemo in uganjamo politiko. V nedeljo, dne 15. oktobra, je imel gosp. župnik Hladnik shod, na katerem je kot državni poslanec poročal o delovanju v državnem zboru. — Ker se bližajo tudi pri nas občinske volitve in so bili moške zbrani na shodu, se je tudi določilo, katere moške naj bi se pri prihodnji občinski volitvi volilo za odbornike. Gledalo se je na to, da so moške izbrani kolikor mogoče iz vseh vasi občine. Naprednjak Nahtigal hoče tudi pri teh volitvah napeljati vodo na svoj mlin, zato že hodi okrog in prosi, da bi mu moške pomagali splezati na županski stolec, na katerem je že enkrat v svojem življenju sedel, a ljudje z njegovim županovanjem niso bili prav nič zadovoljni. Le čuditi se je zaslepljeno-

sti nekaterih sicer poštenih mož, da mu verjamejo in se zanj potegujejo. Le spomnite se, možje, kako vas je imenoval svoje dni napredni Nahtigal, ki je tako bogat, da niti hiše ne more dozdati in izvršiti, četudi jo dela že dve leti; imenoval vas je vse skupaj trebelške berače — a sedaj se vam z lažmi, zvijačami in prilizjenostjo usiljuje. Proč s takim! Če imate pamet, ga pustite pri miru in ga ne volite niti v občinski odbor; ampak v občinski odbor volite može, ki ste jih sami izbrali na shodu na Trebelnem 15. oktobra 1911. Ti može so: Za prvi razred: Brajer Martin, Ornuškavas; Grabnar Franc, Likava; Hladnik Janez, Trebelno; Miklič Anton, Statenberg; Nadu Anton, Blečvrh; Peterle Jožef, Trebelno; Sinur Jožef, Derečjivrh; Žagar Franc, Trebelno. Namestniki prvega razreda: Nahtigal Urh, Češnjice; Pavšelj Franc, Mirnavas; Pungerčar Janez, Malni; Zganjar Fr., Derečjivrh. — Drugi razred: Belič Ant., Strmca; Dragan Franc, Češnjice št. 12; Korošec Jože, Bitnjas; Per Anton, Trebelno; Starič Ciril, Malni; Zore Anton, Likava št. 17; Žagar Janez, Radnjas; Žužek Franc, Čilpah št. 1. Namestniki: Kafolj Jožef, Gor. Zabukovje; Perko Jožef, Jelševce; Zore Janez, Bognječavas št. 7; Sebanec Anton, Jelševce. — Tretji razred: Anzelj Franc, Vrh; Dragan Franc, Roje št. 7; Gačnik Janez, Vinski vrh; Krese Jožef, Bognječavas; Ribič Jožef, Podturen-Laze; Saje Jožef, Podturen št. 6; Škerjanec Mihael, Jelševce; Zore Franc, G. Zabukovje. Namestniki: Ardigal Jožef, Bitnjas; Kafolj Franc, Dol. Zabukovje; Nadu Jurij, Ornuškavas; Žagar Jernej, Derečjivrh. — Komur je za blagor in korist občine, naj napiše na glasovnice tu imenovane može. Komur je pa za naprednega Nahtigala in njegove namene več, kakor za korist in napredek občine, ta naj stori pa po svoji glavi in naj se pozneje ne hodi pritoževati k državnemu poslancu Hladniku, ako ne bo kaj prav in povšeči pri županstvu. Kar nas je poštenih krščanskih mož, ne bomo šli na liberalne li-manice; ampak bomo volili v občinski odbor može, ki so popolnoma vredni našega zaupanja, može, ki smo jih na shodu sami določili. V slogi je moč! Može, le vkup držimo in zmagali bomo na celi črti. Ne cepite glasov, ampak vsak napiši imena kakor so tukaj v »Domoljubu« napisani in zmaga bo na naši strani! Nahtigal bo imel pa potem čas premišljevat, kako bi se dala šola napraviti poleg njegove hiše, v kateri bi imel gostilno in štacuno.

d Iz ribniške doline. Že dolgo časa ni imel »Domoljub« nikake vesti iz naše doline. Zdeti se je moralo, kakor bi ničesar ne delali. A temu ni tako! Sedaj se pripravljamo za volitve v Ribnici, kakor tudi v Dolenjivasi. Boj na obeh straneh in obeh občinah je tih, a hud, saj se nam gre, da vendar enkrat izženemo gospodujoči liberalizem v teh občinah. Kako bodo naši ljudje volili? V Ribnici pojde kmet za kmeta, v Dolenjivasi se bo pa šlo proti vladni se-

danjega »vsemogočnega« župana in lažidobrotnika dolenjevaške občine. Ribniški župan že ve, da so mu šteti dnevi njegovega županovanja, zato je skušal že takoj v začetku, ko je bilo treba misliti na volitve, pridobiti si svoje mesto z različnimi nepostavnostmi. Prišlo je na dan in morali smo ovaditi županstvo c. kr. okr. glavarstvu v Kočevje, kakor tudi deželnemu odboru v Ljubljani. In dolenjevaški župan? Mož ima menda strah, saj se vendar redkokje najdejo ljudje, ki bi hoteli voliti za župana moža, ki gleda pri vsem županovanju le na svojo korist. Volilcem dolenjevaške občine pokličemo v spomin le najemščino od lova. Koliko časa in kako nepostavno se je podaljšal lov knezu Auerspergu za borih 220 K — lov, ki nosi danes občanom 1950 K. In kdo je kriv, da je bilo tako? Sedanji župan, ki je delal le na to, da je imel kot plačilo za skrb za kneza en del lova brezplačno. In kaj naj rečemo še o njem kot županu! Pomislite, koliko denarja ste mu že znosili, saj ima občinsko pisarno in gostilno skupaj! Sicer pa zadosti dolgo župani že Schiffrer v Ribnici in g. Ign. Merhar v Dolenji vasi, zlasti zadnji se nikakor ne more ločiti od svojega županskega stola, saj se menda peča že stalno z mislijo, da bodo občani vsaj toliko dobri, da ga preskrbe za starost. — Dne 6. novembra bodo volivci menda vendar toliko pametni, da bodo imeli sebe in svoje žepe rajši, kakor žep sedanjega g. župana. — In kaj naj rečemo o Dolenji vasi? Dolenjevaščani vendar ne morejo trpeti, da se jih tako prezira. Saj ste lahko dobri prijatelji Prigoričanov, a vendar ne smete gledati, da bi se vas vedno in povsod zapostavljalo. Može! Tudi Dolenjevaščani morate priti enkrat do svoje veljave! Volivci iz Nemške vasi so se spametovali, in kam jih vodi sedanja vlada v občini, dobro uvidevajo. — Ribniški kmečki volivci bodo v najkrajšem času postavili svoje kandidate; v Dolenji vasi so se že. Povsod se zbero najboljši može, ki bodo varovali in pospeševali vaše koristi. Koga bodo volili može, ki jim je mar prid občine; v Dolenji vasi se vam naznani pravočasno po listih. Na liste napišite samo tiste, ki vam jih priporočajo naši može, a skrbno se ognite drugih, ki gledajo le na svoje koristi!

Notranjske novice

n Iz Vipave. Minoli torek je okrog devete ure dopoldne opazil g. Hrib, da gori hiša g. Ivana Ferjančiča na mostu. Požar je bil tako velik, da ga ljudje že dolgo ne pomnijo. Zgorelo je tudi 800 stotov sena in otave. Požarna bramba se je zelo trudila ogenj omejiti. Pomagale so tudi zlasti ženske in dekleta, ki so vse premočene donašale gasilec vodo iz bližnjih vodnjakov. Čast jim! Pri gašenju ste bili poškodovani tudi

hiši sosedov Blagajmeta in Zigona. Da se ni dogodila večja nesreča, se je zahvaliti zlasti požarni brambi, ki je cel dan in še ponoči gasila. Gasilec Janez Bajec si je pri gašenju prerezal na desni roki tri kite in so ga morali prepe-ljati v postojnsko bolnico. Škode je nad 10.000 kron, zavarovano je pa le za 7000 kron. Tudi oba sosedsta sta zavarovana. Kdo da je zažgal, se še ne vé, sumi se, da s cigaretami. — V nedeljo je priredila Kmečka zveza za vipavski okraj shod v Podragi, na katerem je poročal g. poslanec Perharc. — Radi lažnjive agitacije ob priliki občinskih volitev je bil obsojen pred tukajšnjim sodiščem liberalni agitator J. K. na 30 kron kazni ali tri dni zapore. Hrovatinov tata je pa bil oproščen, ker je govoril v vinogradu, kar ni javen prostor. Tožil je oba poslanec Perharc radi razžaljenja časti. — V petek popoldne je peljal Franc Kobal iz Branice pri Vipavi voz gnoja v vinograd. Ko obrne v vinogradu voz, zagleda, da se voz pogreza v zemljo. Hitro hoče konje izpreči. Toda v tistem trenutku pogreznje zemlja voz s konji vred. Gospodar je skočil hitro na stran in šel klicati ljudi na pomoč. V kratkem času je bilo polno ljudi na kraju nesreče. S pomočjo konjev so dvignili ponesrečeni živali iz globokine. Konja sta bila težko poškodovana. Takega slučaja še ne pomnijo ljudje v naši dolini.

n Kmetijsko društvo v Vipavi preskrbelo bo svojim članom umetna gnojila, in sicer tistim, kateri se bodo zanje zglasili do 15. novembra t. l. Vnaprej bo društvo naročalo le tisto blago, za katero se bodo prej zadružniki zglasili. Zato naj vsak tudi že sedaj priglasi, koliko bo potreboval za prihodnje leto galice, žvepla in drugih reči.

n Bloke. Naše šolske stavbe so dodelane. Kolavdacija se je vršila 21. oktobra. Velika bremena si je naložila občina na svoja ramena. Pa ni drugače. Prejšnji prostori niso več zadostili številu otrok in novodobnim potrebam. Šola v Novi vasi stane okroglo 61.000 kron, s čemur je plačana tudi ograja, ki še manjka. Stavba je kakor palača, na lepem prostoru, od treh strani obdana od mecesnov, kar jo zelo krasi. Ima pet učnih sob in dvoje učiteljskih stanovanj. Upanje je, da se sedanja trirazrednica še tekom leta razširi v štirirazrednico. Prošnja za to je že vložena, kakor tudi za poldnevni poduk. — Šola pri sv. Duhu že eno leto služi svojem namenu. Splošno mnenje je, da ta šola ni bila potrebna in da se imamo le trmi enega človeka zahvaliti, da bomo plačevali 27.800 kron za beraško enorazrednico. Pa tudi stavba sama, oziroma načrt stavbe je ponesrečen. Dobro je povedal oni italijanski zidar, ki je odhajaje rekel: To ni šola, ampak lep magazin. — Premovanje živine pretekli petek je kaj lepo uspelo. Prignali so iz bloške in potoške občine okrog 150 živinčet. 53 jih je bilo premovanih in med živinorejce se je razdelilo 1060 kron. Pozdravljamo kar najtopleje ta korak deželnega od-

bora za povzdigo živinoreje. Ni dvoma, da bodo na ta način ljudje dobili veselje do reje goved in da se bo začelo teknovanje med posamezniki, kar je gotovo eden glavnih pogojev za povzdigo živinoreje. Mnogi so bili zelo nezaupni, nekateri svojih živinčet še prignati niso hoteli, misleč, saj ne bo nič. A možje, vedite, da v deželni odbor nič več ne gospodarijo liberalci, ampak možje Slovenske Ljudske Stranke.

n Polhov Gradec. Iz Ljubljane je bil prišel pred par tedni vikar Smolnikar, da oživi naše izobraževalno društvo. G. govornik je pokazal v nad eno uro trajajočim zabavno-poučnem govoru pred napolnjeno dvorano obojega spola in starosti pomen in namen izobraževalnih društev. Ljudje so napeto poslušali zanimivi govor. Zdaj veste, Pograjci, kolike važnosti da je za vas izobraževalno društvo. Zato naj se vas ob nabiranju novih udov vpiše kar največje število. — Po tem govoru je nastopil g. dr. Pogačnik, ki je razložil pomen in namen občine in kar zraven spada. Dotaknil se je tudi novega občinskega volivnega reda. Hvala obema gospodoma! Zadnjo nedeljo je pa govoril po prvi sv. maši pred nenavadno velikim številom mož državni poslanec g. Gostinčar. V svojem poljudnem govoru se je dotaknil novega vojaškega zakona, zvišanja uradniških plač, obširno govoril o draginji, kartelih, spekulantiht itd. Povedal je tudi, da so poslanci S. L. S. vse storili pri vladi, da se ljudstvu odpomore vsled silne suše, posebno, da se jim preskrbi cenejša krma za prašiče. Pojasnil je vladni položaj, končno pa povedal na uho nekaj gorkih liberalcem in socialnim demokratom. — Občinske volitve so končane. Človek bi bil mislil, da bo več edinosti, kot je je bilo, ker je v fari samo ena stranka. Nekateri tudi nobene discipline ne poznajo in drugače volijo, kot je bilo sklenjeno. Osebnosti naj prihodnji odpadejo! Tudi se je nekaj ugovarjalo proti volitvam. Kaj pa, če se bodo tisti pod nosom obrisali? — Ošpice so se letos pojavile med otroki v velikem številu. Smrtnih slučajev ni bilo razen enega. Zato pa rajši starejši mrjo. Prejšnji teden so bili v župniji na en dan štirje mrličji.

n V Podragi je na večer 23. oktobra gorelo v mlinu posestnika Jožefa Žgur. Oče gospodarja je kahal čez dan v mlinu žganje. Okrog 8. ure zvečer je naložil na peč nekoliko drv, da bi se osušile, in odšel iz mlina domov. Drva so se vnela in plamen je segel do podstrešja, kjer je bil spravljen les za doge. Okrog pol 10. zvečer je švignil plamen iz strehe. Ljudje so hiteli gasiti, a bilo je prepozno. Vse podstrešje je bilo že v plamenu. Pogorelo je podstrešje in les, ki je bil ondi shranjen. Žal, da posestnik, ki ima vse drugo posestvo zavarovano, ravno mlina ni imel zavarovanega. — Kmečka zveza za vipavski sodni okraj je priredila v nedeljo, dne 22. m. m. lokalni shod v Podragi. Deželni poslanec g. Miro Perhac je govoril o delovanju deželnega

zboru in poljudno pojasnil razne nove zakone. Domači g. župnik pa je razpravljajal o občinskih volitvah, ki bodo v Podragi dne 31. oktobra. Zborovalci so pazljivo sledili izvajanjem govornikov in se prepričali, da se S. L. S. v resnici trudi za blagor našega kmeta.

n Iz Idrije. Mnogi govore in pišejo, kako da je Idrija vsa v rdečem taboru, drugi zopet, da je liberalna, pa je le grozen miš-maš. Sledili smo stvari in čudne reči smo zapazili. Tam je družina, v kateri so razne vere, je prava, rdeča, pa tudi liberalna. To nam pričajo časopisi v hiši, knjige in slike na stenah. Otroci te družine hočejo biti zveličani po treh verah, kar nam priča njih udeležba tu in tam. Vsako stanovanje je zrcalo vere. — Ob nedeljah po šolarski maši stoji na trgu mlad fant z zavojem socialnodemokratske »Zarje« in čaka na naročnike ali njih družinske člane, ki pridejo iz — cerkve. Menda odda isti mnogo eksemplarov »Zarje« ljudem, ki iz cerkve gredo. Vidi se marsikatero dekle z mašno knjigo v roki, v kateri je pisano in je punica ravnokar izgovarjala: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo; ista roka pa je na trgu prejela »Zarjo«, ki vedno kriči: »Proč ž njim!« Videli smo šolske otroke, ki gredo ob nedeljah k maši z molitveno knjigo in skrbni starši jim dajo tudi »Narod«, da ga neso v drugo hišo. Najprvo mora otrok službo Judeža opravljati, potem pa naj poje v cerkvi: »Pred Tvojim veličanstvom«. Gospa je na trgu nakupila zelenjadi za kosilo, od prijateljice pa je prejela judovski list »Neue Freie Presse«, ki ga vtakne v košaro k zelenjadi in preden gre domov, stopi še v cerkev. Izgovarja »V imenu . . .« in se kropi, jud pa v košari vpije »Proč ž njim!« Prinesla je domov telesno hrano in duševni strup. Zvečer pa je molila »Verujem v enega samega . . .« Pa to je le nekaj. Res, zmeda je velika, in če že niso člani posameznih družin enega duha nazunaj in znotraj, kako naj bo celo mesto v tem ali onem taboru?

n Na Gradišči pri Vipavi pojavila se je pretečeni teden neka vrsta prijateljev vina, kateri so dvema gospodarjema spili za domačo porabo namenjeno vino. Ker se pa brez jedi ne more dosti piti, so si pa v tretji hiši izposodili peko kruha za prigrizek. — V Vipavi pa je tudi v pretečenem tednu nekdo (že videti starejša oseba) v nočnem času lazil okrog hišne številke 116. Gotovo ni imel poštenega namena, ker se je zbal otroka, katerega je zaslišal iti po stopnicah — ter je zbežal v temo. Slutil pa ni, da so mu že fantje za petami.

n Vrhniške novice. Dne 20. oktobra se je vršilo na Vrhniški premovanje telet za vrhniško in borovniško občino. Izid premovanja je pokazal, da se pri nas ljudje primeroma veliko premalo ukvarjajo z govedorejo, kar je opravičeno poudarjal ob koncu premovanja zastopnik deželnega odbora. Upanje je, da se bo ljudstvo, vpoštevaje skrb in

žrtve deželnega odbora, odslej bolj brigalo za to, kar je zadnji čas kolikor-toliko zanemarjalo. — V nedeljo, dne 5. novembra, uprizori izobraževalno društvo znano zanimivo igr »Mlinar in njegova hči«. Predstava se prične točno ob pol 7. uri zvečer, na kar opozarjamo občinstvo z uljudno prošnjo, naj blagovoli to opozoritev gotovo vpoštevati. Ker nudi imenovana igra poseben užitek, vabimo na obilno udeležbo — zlasti tudi prijatelje iz okolice. — Dvoje predavanj je priredilo izobraževalno društvo zadnji čas. Dne 13. oktobra je predaval društveni predsednik o kartelih in trustih, dne 29. oktobra pa je govoril prav zanimivo g. kaplan Turšič o postanku dramatičnih predstav ter o tem, kako naj se občinstvo pri takih prireditvah obnaša.

g Žiri. Tudi razupiti Žirovci se bomo v kratkem udarili pri občinskih volitvah. Kot drugod, se tudi pri nas dobijo še taki, ki pravijo: Kaj se bomo tako vlekli za te neumne volitve! Saj je tako vse en hudir, naj bo župan žirovski mežnar ali pa cerkveni ključar Brek! Naklade tako ne bo nobeden odpravil! — Prav imaš! Naklade ne bo noben župan odpravil. A to pa vendar le ni vse eno, če gre občinski denar samo za res potrebne reči, ali pa če ga tje v en dan ven mečejo, češ, saj ne gre iz mojega! Nekaterim le zidajmo palače, dajmo jim nočnega čuvaja, ubog Žirovškar naj se pa prekucuje po kozjih stezah! Hribovca šuntajo zoper ravanca. Kaj mislite, da bodo hribovci res zoper vsake izdatke pri občini, če vidijo, da so stroški potrebni! Kaj bodo res hribovci samo po mizi tolkli, da se doklade odpravi? Drugi zopet šuntajo obrtnika, čevljarja zoper kmeta. Toda kmet ne more živeti brez čevljarja, čevljar ne brez kmeta! Če se kmetu dobro godi, tudi obrtnik ne bo stradal, in narobe. Ako bi gledali samo na to, kdo ima največ pod palcem, potem za župana še volitev ni treba: kateri kmet v občini ima največ repov v hlevu in največ hranilnih knjižic v skrinji, ti isti naj bo župan in kdor ima za njim v občini največ take robe, naj bo pa prvi svetovalec in tako naprej! No, pa to se že vsakomur zdi preneumno! Prav »ta prav« Žirovec si pa samo to želi, da bi ga Dobračevci ne spravili pod klobo in pa da bi kaj potegnil na svojo stran čez tisti nesrečni most. Koliko ti-sočakov je že požrl, koliko krega in prepira je že naredil tisti razpor med Žirovci in Dobračevci med to stran in on stran vode. Ko je dr. Tavčar prvi-krat prišel delat razpor med Žirovce, o da bi ga takrat kar po Sovri poslali nazaj na Poljansko! Ko je dr. Tavčar rekel pri Kamenškem, da bi liberalcem delil groše, nam pa le knofe, takrat so se liberalci od samega veselja skoraj na glavo postavljali okoli Kamenška. No, pa še do danes ni dr. Tavčar prišel v Žiri delit med liberalce groše. Zato pa tudi mi najbrže zastonj čakamo na knofe!

Za kratek čas.

Pri bolniku: Zdravnik: »Danes smete že kozarec vina izpititi!« — Bolnik: »Prosim, ali vsake pol ure ali vsako uro?«

Resnično. »Moj Bog, kaj je človek! Kakor senca na steni. Če se stena podere, pa tudi sence ni!«

Slabe hiše. Ribničan, ko vidi v mestu po hišah drat napeljan: »Preteto morajo biti v majstu zenič šise, k' so use z dratom zvezane!«

Skrivalnica,

Kje je kmetica?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 25. oktobra: 85. 46. 2. 83. 73.
Gradec, 28. oktobra: 49. 15. 59. 89. 30.
Dunaj, 28. oktobra: 75. 6. 35. 44. 24.

Priporočati je, da pred nakupom vporabnih ter darilnih predmetov vseh vrst pogledate bogato ilustrovani glavni katalog priznani jako zmožne svetovne firme Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj v Bruxu (Česko), ki ga na zahtevanje vsakomur pošlje gratis in franko. Katalog ima okoli 4000 slik.

Apollo — sveče

Najfineše vseh znamk

Svetovna razstava v Turinu. Poroča se nam, da je dobila znana »Climax« tovarna za motorje Bachrich & Co., Dunaj, za njene motorje na surovo olje na svetovni razstavi v Turinu zlato kolajno.

Prebavila naj se varujejo, ker človeško telo nima organa, čigar še tako nepomembna motenja bi tako obsežno vplivala na vse organe in jim lahko povzročila najhujše posledice. Varujejo se pa prebavila, če jim skušamo olajšati delovanje, s tem, da zbudimo funkcije prebavil z lahko odvajajočim sredstvom. Tako sredstvo imamo v 40 letih predobro preizkušenem dr. Rose balzamu za želodec iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah.

Mali oglasi.

Vsaka beseda velja za vsakokrat 10 vinarjev.

Sprejme se:

učenec za kolarski obrt pri kolarskem mojstru Franu Mežek na Jesenicah, Gorenjsko.

izurjen samski kovač za staroupejano kovačijo v večjem kraju. Naslov Alojzij Martinčič, Dolenjavas p. Cerknici, Notranjsko.

2 učenca za krojaški obrt takoj pri Ivanu Zvezda, Jesenice, Gorenjsko. 3176

več dobrih starejših stavbenih in pohištvenih mizarjev. Delo trajno, nastop takoj proti dobri plači. — Ponudbe na Otto Troidl, Gradec I, Harmonie. 3269

krojaški pomočnik pri Peter Zupanu, krojaču, pošta Cerklije pri Kranju. 3256

LETNIK 1912

naše

,Družinske pratike'

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič in Ivan Korčani; v Trstu: prodajalna »Katol. tisk. društva«. Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usiljevati dragih pratik.

Pred Božičem

vsak ki se zanima za božična darila zahteva po dopisnici naš bogato ilustrovani glavni cenik, ki vsebuje veliko izbiro božičnih daril, kateri se pošlje zastonj in franko.

C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad

Brüxšt. 2764 (Česko.)

Le naravnost od tovarniške razpustilnice

„Sudetia“ 2532

Krnov št. 42 (avstr. Slezija) kupite

blago za moške in ženske obleke kakor tudi šlesko

platnino najboljših kakovosti po najnižjih tovarniških cenah.

Ostanki zelo poceni. Zahvaljajte vzorca. Krasne sezonske novosti.

Zastonj

in franko dobi vsak moj glavni cenik s 4000 slikami o vporabnih stvarih in darilnih predmetih vseh vrst, katerega na zahtevo takoj pošljem.

C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad

Brüx št. 2763. Česko.

Kdor rabi

dobre in pristnoberne zimske karteze, flaneli za srajce in drugo purilo, lanene in bombažaste karteze, celice, plase, inle, brisale, rjabe, zmrzke blaga za dame in gospode, žigaste rabe in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršč. tisk.

Jaroslav Marek ročna tkalnica 45. v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Česko.)

V založbi imam tudi veliko množino zmrzkih zimskih perament, flaneli, kanafasov, in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 K, prve vrste po 20 K franko po povzetju. — Vzorci se pošiljajo zastonj in pošt. prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Beguje za slovensko. 3492

Koncertne citre

v najboljši izvršitvi po najnižjih cenah dobavljajo

Jan Konrad

ces. in kr. dvorni založnik, razpošiljalec v Brüx št. 2759, Česko.

Koncertne citre po K 15, 18, 25, 30 in višje. Nikak riziko! — Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošiljanje po povzetju ali naprej plačilo. Bogato ilustrovani glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo vsakomur zastonj in franko.

Zaslужek!

2—4 K na dan in stalno s prevzetjem lahke pletenine doma. Edino moj stroj za hitro pletenje »Patenthebel« ima izkušene jaklene dele, plete za neslivo nogavice, modne in športne izdelke. Predznanje nepotrebno. Poduk zastonj. Oddaljenost ne škoduje. Troški mali. Pism. garanc. trajne službe. Neodvisna eksistencija. Prospekt zastonj. Podjetje za pospeševanje domačega dela, trgov. sodn. protokol. Karl Wolf, Dunaj, Mariahilf, Nellenkengasse 1/06. 1592

„CAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročbino prejema upravitelstvo v Ljubljani.

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko »Elsa fluid«. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotrica za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 860 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici št. 16 (Hrvatsko).

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Bacrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6.
Holligenstädterstr. 62 je.
Najstarija specialna tovarna menarije za dvotaktno motorje na suvo olje.

V Ameriko in Kanado

vožnja s **Cunard Line**
2927/67

Elizni odhod iz domače luke
Trsta: Uttonia 31./10., Pannonia 14./11., Charpatia 28./11. 1911.

Reke: Franconia 9./11. 1911.

Iz Liverpola: Lusitania (najboljši največji in najlepši parnik sveta), 28./10., 18./11., 16./12. 1911, Mauretania 21./10., 11./11., 9./12., 30./12. 1911.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 160.— za odraslo osebo všteti davek in K 90.— za otroka pod deset let všteti davek.

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivga, dobrega skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prsi puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-biela, 1 perlica 150 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 6 cm široka, napolnjena z novim, svim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 16 K; s polpuhom 2 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 15 K, 14 K 70, 17 K 8, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice 140 cm dolge, pasastega gradla 120 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zmena dovoljena, za nepopolno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2410

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Preizkušeno zanesljive ure

z reelnim 3 letnim pismenim jamstvom.

Št. 4010. Niklastarem, ura „Fantasie“ solidn okrov z dobrim izborom reuliranim, v kamnih tekočem pomiklanem kolelju K 7-50.

Št. 4149. Iša v prstnem srebrnem okrovu s posl. robom, obročkom iz kroma K 11.—.

Brez rizike! Zmena dovoljena, ali denar nazaj.

Razpošilja po povzetju Prva tovarna or **JAN KONRAD**, c. in kr. dvor. založnik Brūx štev. 2728. Češko.

Glavni cenik s 4000 slikami na zahtev vsakomur zastoj in franko.

Vijaga štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo

gluhoto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane K 4.— z navodilom o uporabi. Dobi-va se samo v lekarni na Novem trgu, Celovec.

Vi ste sovražnik svojega lastnega denarja, ako kupujete že napravljen

rum
Altwater - liker
Allasch - kumnovc itd.

Z mojo izborno **esenco** napravite si brez vsakega truda najfinejšo likerje za polovico ceno. 1 steklenica zadostuje za 5 litrov 1a ruma 3 litre najfin. Altwater 3. — Allasch-kumnovca z natančno navodilom uporablja za samo K 1-20 Vse 3 steklenice skupaj samo K 3.—. Posamezne steklenice samo proti naproji vpslatvi zneska tudi v znakah, od 3 stekl. naproji tudi po povzetju franko na vsako poštno postajo. 2774

HITSCHMANN
izdelev, esenc
Humpolec na Češkem 101.
Tisoč priznanih pisem.

Ceneno češko

samo nova dobra kakovost 5 kg sivga, skubljenega K 9-60, 12.—, boljšega K 15.—, belega mehkega puha K 24.—, boljšega K 30.—, snežnobelega, zelo finega K 33.— do K 42.— — Razpošiljanje franko in earine prosto proti povzetju. Zmena proti povrnitvi poštnih stroškov dovoljena.

D. Schnurmacher,
Taus 246 (Češko).

Najzanesljiveje in najboljšje je ako se izbere iz ilust. cenika z vzorcem postelj. perja in postelj. blaga, ki se pošlje radevolje zastoj in franko. Prosi se naznati ceno perja za poskušnjo.

To — je — nekaj!

2907

Pri nakupu blaga — za lepo obleko — za čedno bluzo — je predložitev primerno velike izbire — prav posebne vrednosti, ker se iz iste, ne da bi se kaj več izdalo — tudi kaj modernega lahko izbere. Pri nabavi perila — srajc — hlač, in drugega perila, kot rjuh, zglavnic — pernic — modrocev — zastorov — odej — more samo koristiti — če se ima pred seboj na vpogled prave vrste — da se lahko izbere — kar je dobro za uporabo. Velika razpošiljalnica: Bratje Lechner v Gradcu razpošilja — namenu odgovarjajoče skupine vzorcev v bogati izbiri in — ilustr. cenike od perila za gospode in dame in konfekcije — brezplačno na izbiro — kjer se nahaja na tisoče slik vseh vrst blaga. S tem je torej dana priložnost, določiti nakup doma v krogu svojcev in tudi glede cen se bodo dosegle znatne ugodnosti za nakupovanje.

To stane samo eno dopisnico za 5 vinarjev.

Zastoj

si more nabaviti vsaka gospodinja dragocene uporabne predmete, ako se redno rabijo priljubljeni

KNORR-ovi makaroni

KNORR-ovi ovseni izdelki

KNORR-ova hranila za otroke

KNORR-ove juhe

Kuponi so priloženi vsakemu zavoju in opravičujejo za brezplačno dobavo dragocenih dobikov.

Cenik se dobiva v raznih trgovinah ali naravnost od tovarne

C. H. KNORR, dr. z o. J. WELS (Gor. Austr.)

Dobro računale !

in prav izvolile so one gospodnje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

„pravega :Francka: s kavnim mlinčkom“ iz zagrebske tovarne. — Kakovost „pravega :Francka:“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkrepkejša izkazala.

1585

Barhant, flanele samo la ostanki

40 metrov 20 K

za boljše hiše bombaž.-platneno blago, pristno barvno, 4—15 metrov dolgi kos, do 120 cm široko blago platnene rjuhe, kanafas, barhent, flanele, cefir, oksford, platno, gradl, brisače itd. dobite po povzetju franko pri tvrdki

Josipa Zeleny in sinovi
tkalnica, češka čerma, p. Nachod, Češko.
Ustanovljeno 187

K30000

RAZPIS „CERES“-NAGRAD

Da tudi tam vpeljemo jedilno mast „CERES“, kjer se ista vsled stare navade in neutemeljenih predsodkov še ne uporablja, obrnemo se s prošnjo na vse one, ki so iz prepričanja in praktičnih izkušenj naši stalni odjemalci, da nam blagovole odgovoriti na sledeča vprašanja:

1. Kaj je povzročilo, da ste pričeli uporabljati jedilno mast »CERES«? 2. Katere vrline poseduje ta mast napram drugim jedilnim mastem? 3. Vsled kakih koristi Vam je ta mast nadomestljiva? 4. S čim prepričete Vaše znance o teh koristih?

Za dobre odgovore na ta vprašanja razpišemo sledeča darila, katera se bodo izžrebala:

1 darilo od K 1000 = K 1000	20 daril po K 100 = K 2000
10 daril po K 200 = K 2000	1000 daril po K 20 = K 20000
Skupaj K 3000	K 22000

Za pošiljatelje takih odgovorov, ki se po obliki in vsebini posebno odlikujejo, razpišemo sledeče nagrade, ki se bodo razdelile:

1 nagrada od K 1000 = K 1000	5 nagrad po K 200 = K 1000
2 nagradi po K 500 = K 1000	20 nagrad po K 100 = K 2000
K 2000	K 3000

Posebno razsodišče, kojega sestavo bomo svoječasno v časopisju objavili, bo odločilo, kateri odgovori da se prepuste k izžrebanju daril v skupnem znesku K 25 000 in med katere pošiljatelje, da **K 30.000** — se bo razdelilo gornjih 28 nagrad v znesku K 5000.

Tega razpisa se lahko udeležijo vsi tisti, ki vpošljejo dobre odgovore na gornja 4 vprašanja najdalje do 15. listop. 1911 in se s tem izkažejo, da uporabljajo našo jedilno mast »Ceres«, da priložijo najmanj 5 ovitkov (od zavojev po 1/2 kg ali od kock po 1/2 kg). Za vsakih nadaljnjih 5 ovitkov, dobi pošiljatelj dobrih odgovorov po eno nadaljno številko srečke, tako da ima pri žrebanju dvojni, oziroma večkratni up na dobiček.

Žrebanje se vrši dne 20. grudnia 1911 ob 10. uri predpoldne, v po § 88 notarskega reda zahtevani navzočnosti c. kr. notarja dr. viteza pl. H. Kopetza v njegovi pisarni v Ustju. Dobitki se bodo izplačali dobiteljem takoj v gotovini, brez odbitka. Imenik vseh dobiteljev se bo tiskal in se na zahtevo dopolnje.

2863

Jurij Schicht d. d., „Tekma za nagrade“. Ustje ob Labi (Ruszig), Češko.

NOVA MODA 1911-1912!

Sukno za moške, volna in parhent za ženske obleke, ravno kar došlo. Cene izvanredno nizke in to le vsled tega, da se pri cenjenih odjemalcih vpeljeva. — Vzorce na željo, pošiljava poštine prosto. — Naslov: 2974

Hedžet & Koritnik GORICA, Corso Verdi 3, Primorje.

Tovarniška zaloga (platna perila) za celo opramo (balo) nevasi!

Edini izborni priložnostni nakup za trgovce in krošnjarje s manufakturnim blagom naravnost iz tkalnice. Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov sortiranih ostankov za 18 kron.

Vse v najboljši kakovosti. Barhent v najmodernejših vzorcih za obleke, bluze in spodnja krila. Flanel, čedni vzorci za srajce in bluze. Celir za barv. srajce in damska krila. Kanalas za posteljno prevleko v pisanih barvah. Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in obleke za dom. Oksford za navadne srajce za gospode in delavske srajce. Belo platno za životno perilo. Dolgi ostankov 3-10 m. Nepovolno se zanemari. Razpošilja po povzetju tkalnice platna J. L. J. KANTOR, BABI pri Nachodu, Češko. — Vzorci vseh drugih izdelkov zastoj in franko. 2033 Vzorci ostankov se ne razpošiljajo.

Naročajte sobotnega „Slovenca“!

Krznarjev Tone, doma iz Lepevasi je bil najpremožnejši v celi vasi in obenem tudi najlepše postave izmed domačih fantov. Nameraval se je v kratkem poročiti z Urško, županovo hčerjo. Vse sta imela že pripravljeno za poroko, manjkalo jima je samo še pohištvo. Dolgo je premišljeval, kam naj bi se obrnil, a končno se domisli, da je čital letos v listu „SLOVENEK“ priporočilo naših domačih tvrdk in med tistimi se je priporočalo tudi

tvrdko s pohištvom **Ivan Dogan** mizarški mojster v Ljubljani, Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša)

in nikamor drugam ni šel kupit pohištva, kakor edino k tej domači tvrdki, ker je bil tudi res dobro in s ludo po trežen. — Zatorej vsi, ki si mislite nabaviti novo pohištvo, naravnost k Iva-u i ogovnu!

23 5

Grand Prix svetovna razstava Paris 1900.

1303

Kwizdov restitucijski fluid

Voda za pranje konj.

Cena: 1 steklenica K 2.80.

Nad 50 let v rabi na dvornih konjušnicah in jahališčih za ojačenje in zopetno krepitev po velikem, trudopolnem delu pri otrpnosti kit itd., sposobi konja k izrednemu naporu pri vožnji.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko od glavne zalogo

Franc Jan. Kwizda

o. in kr. avstr.-ogr., kralj. rum. in kralj. bulg. dvorni zal., okrož. lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Nakupujoči oblačilno blago za ženske in moške obleke, blagovolite se ozirati na priporočljivo trgovino

Janko Češnik

Ljubljana, Stritarjeva - Lingarjeva ulica

Popolna oprema za neveste. — Velika zaloga vsakovrstnega belega perilnega blaga v bombažu in platnu v poljubni širokosti. — Različne preproge, lino- leji, zastori, garniture i. t. d., i. t. d. — Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

Tovarna strešnikov **F. P. VIDIC & KOMP. Ljubljana**
ponudi v vsaki poljubni množini pravilno žgani

navadni strešnik

stare oblike :

in patent. dvojno zarežani

strešnik-zakrivač

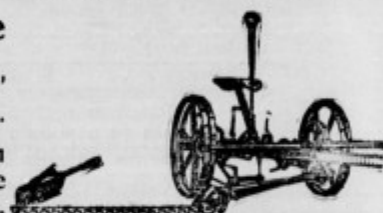
sistem „Marzola“

782

Na željo pošljemo takoj vzorce in popise.

Priporočam svoje izborne neprekosljive **amerikanske kosilnice**
»Deering«, vsakovrstne **poljedelske stroje** najodličnejših tovarn,
motorje enostavne konstrukcije, **pluge**, **čistilnice**, **mlatilnice** itd.

V zalogi imam vedno črpalke za: vodo, vino in gnojico, cevi: železne, svinčene in
gumijaste, štedilnike, peči, blagajne, železn. šine, traverze, cement in vse druge
stavbene potrebščine kakor tudi razno orodje za ključavničarje, kovače, kloparje itd.

FR. STUPICA ¹⁸¹¹ v **LJUBLJANI**, Marije Terezije cesta 1.

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štev. 25

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Vsak čitatelj tega časopisa dobi
zastonj in poštne prosto moj
bogati cenik od ur, zlatnine in
srebrnine. - Pišite še danes eno
dopisnico za 5 vinarjev na tvrdko

H. SUTTNER, Ljubljana 1.

Moja

št. 410 **nikel Roskopf**
jako dobro idoča, samo K 4.10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5.50
Dve leti garancije.